

OBRANA

Mesačník Ministerstva obrany SR

Ročník XXIX. • Júl 2021 • Číslo 7

... *držte nám palce*

DUKLÁ

TOKYO 2020

DUKLA v Šamoríne

Reprezentanti Vojenského športového centra Dukla Banská Bystrica dosiahli na atletickom mítingu P-T-S v Šamoríne významné úspechy. Chodcovi Dominikovi Černému sa dokonca podarilo vytvoriť svetový výkon roka v chôdzi na 3 000 metrov a obsadiť prvé miesto. Z úspechov sa tešila aj dvojnásobná vicemajsterka Európy v hode kladivom Martina Hrašnová, ktorá si zlepšila sezónne maximum na 70,38 m. Získala tretie miesto a stále má šancu kvalifikovať sa na OH. Spolu s ňou má príležitosť reprezentovať SR v Japonsku aj ďalší člen VŠC Dukla - kladivár Marcel Lomnický. Podrobnosti čítajte na stranách 38 - 39.

(pv) • Foto: Ivan Kelement

A je to tu! Aj keď bol olympijský cyklus netradične päťročný, teda o rok dlhší, dočkali sme sa! Olympijské hry v Tokiu sú pred dverami. Teda verím, že sú. Keď čítate tieto riadky, už je to asi jasné, ale keď ich píšem, isté nie je nič. Naša tréningová skupina, celé Vojenské športové centrum Dukla, Slovenský olympijský

a športový výbor, Medzinárodný olympijský výbor aj japonskí organizátori s alternatívou rušenia ani nepočítame a sme v plnej príprave na hry.

Naša práca je predovšetkým tvrdý tréning. Rokmi overený systém sa usilujeme zopakovať aj v mojej poslednej predolympijskej príprave. Po rozbehu v domácich podmienkach v Banskej Bystrici pokračujeme dva týždne vo Vysokých Tatrách na Štrbskom Plese, kde nabírame kondíciu, silu a vytrvalosť. Chodíme veľa do kopcov, ale aj plávame, bicyklujeme, turistujeme. Potom nasleduje krátky týždňový pobyt doma. Veľmi dôležité je zregenerovať telo aj ducha. Telo na Dukle, kde máme vytvorené výborné podmienky na regeneráciu a rehabilitáciu, a hlavu doma, s rodinkou. Aspoň chvíľu myslieť aj na niečo iné ako na chôdzu, tréning a olympiádu. A ešte prebaľiť veci, lebo nasleduje najdôležitejšia fáza prípravy. Tri týždne vo vysokohorskom prostredí v Taliansku. Spíme v osade Trepalle nad Livígnom v nadmorskej výške 2 208 m. n. m. Tu máme v pláne najdôležitejšie tréningy. Najvyšší objem aj intenzitu. Tu už je organizmus na hrane svojich možností. Cez 200 km týždenne a kvalita na úrovni pretekového tempa. Všetko pred tým – doma a v Tatrách – bola de facto príprava na to, aby sme toto zvládli. A keď to zvládneme, budem vedieť, že som do Japonska pripravený. Po sústredení už veľa času nie je. Opäť pár dní doma na prebalenie vecí a regeneráciu a už len odlet do Tokia. Tam máme dvanásť dní na adaptáciu, ľahké vyladenie formy a hurá do toho!

Mám za sebou štyri olympiády, štyri podobné prípravy. Teraz ma čaká piata – a posledná. Musím v závere poďakovať všetkým, ktorí mi na mojej ceste pomáhali a pomáhajú. Chôdza je síce individuálny šport, ale príprava je kolektívna. A predovšetkým chcem poďakovať „mojej“ Dukle. Už takmer dvadsať rokov som s ňou spätý a ani jeden z mojich úspechov by som bez podmienok, ktoré v nej mám, nedosiahol.

Držte nám teda palce, chodcom, atlétom, vodákam, strelcom a ďalším športovcom, ktorí budeme reprezentovať Slovensko, ale aj Duklu a rezort obrany.

Matej Tóth
Vojenské športové centrum Dukla

ČÍSLO MESIACA

Na **11** letných olympijských hrách sa dosiaľ **189-krát** zúčastnilo **122 športovcov** VŠC Dukla.

Získali **17 medailí: 8 zlatých, 5 strieborných** a **4 bronzové**.

Našími najúspešnejšími olympionikmi sú Elena Kaliská a Michal Martikán – obaja majú po **dve** zlaté medaily.

- 4 Summit NATO v Bruseli
- 7 Prezidentka zapožičala piatim útvarom bojové zástavy
- 8 Levický mechanizovaný prápor cvičil v Lešti
- 12 Stoltenberg vyzýva na dialóg
- 14 Aktívne zálohy Vojenskej polície
- 16 Rozhovor s riaditeľom VŠC Dukla pplk. Romanom Benčíkom
- 18 Téma: Vojenské športové centrum
- 24 Prvý F-15EX už slúži
- 26 Akcieschopnosť a sebavedomie Aliancie

- 28 Krvná skupina: šport a medicína
- 31 Instructor Training Course
- 32 Revolučný rok 1848 v Rakúskom cisárstve
- 34 Bezpečnosť na olympijských hrách
- 36 Víťazi XX. ročníka súťaže Vojaci očami detí
- 38 Vojenský športovci na atletickom mítingu P-T-S
- 40 Keď vám zavolá Microsoft
- 41 Military English: The Black Hawk
- 42 Otvorený list vedúceho hygienika MO SR a hlavného lekára OS SR
- 44 Cvičíme s Duklou
- 46 Slovenskí vojaci v Taliansku
- 47 Československý terčový revolver ZKR 551 z Dukly

Na zadnej obálke: Sarah Vivien Dzurováková z Trebišova obsadila v kategórii Starší žiaci súťaže Vojaci očami detí druhé miesto

Minister Nad' na summite lídrov členských krajín Severoatlantickej aliancie v Bruseli

Transatlantické spoločenstvo je silné

Silné transatlantické spojenectvo, agenda NATO 2030, jednota a súdržnosť Aliancie. To boli ústredné témy summitu lídrov členských krajín NATO, ktorý sa 14. júna konal v Bruseli.

Slovenskú republiku zastupovala prezidentka SR a hlavná veliteľka Ozbrojených síl SR Zuzana Čaputová. Súčasťou slovenskej delegácie bol tiež minister obrany SR Jaroslav Nad' a minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Ivan Korčok. Išlo o prvý summit Aliancie s účasťou prezidenta USA Joea Bidena.

Rozšírený prístup k bezpečnosti

„Agenda summitu je výsledkom niekoľkomesačných diskusií, ktoré stanovili hlavné priority vo viacerých dôležitých oblastiach vrátane kolektívnej obrany či celkového rozšírenia aliančného prístupu k bezpečnosti. Ide o významný krok, ktorým spoločne s partnermi potvrdzujeme, že sme ochotní zhostiť sa týchto úloh v prospech všetkých členov Aliancie,

pretože jej adaptácia na meniace sa bezpečnostné prostredie a náš konsenzuálny postoj v tejto otázke zohrávajú naozaj kľúčovú úlohu,“ povedal minister obrany SR Jaroslav Nad'.

Posilnenie kolektívnej obrany

Hlavnými prioritami Slovenskej republiky na summite v Bruseli bolo predovšetkým posilnenie obrannej dimenzie, rozvoj vzťahov medzi NATO a EÚ, posilňovanie kolektívnej obrany a odstrašenia voči tradičným, ale aj novým bezpečnostným hrozbám. Šéf rezortu obrany Jaroslav Nad' pri tejto príležitosti zdôraznil, že je dôležité, aby jednotlivé členské krajiny vnímali Alianciu ako hlavný organizačný rámec kolektívnej obrany spojencov a euroatlantického priestoru. „Jednou z našich hlavných priorít je, aby summit vyslal

„Jednou z našich hlavných
priorít je, aby summit
vyslal signál, že Aliancia je
pripravená na nové výzvy
a má schopnosť rýchlo
a efektívne reagovať.“

Jaroslav Nad'
minister obrany SR

Foto: NATO, TASR, SITA, Twitter

signál, že transatlantické spojenectvo je silné, že Aliancia je pripravená aj na nové výzvy a má schopnosť rýchlo a efektívne reagovať,” doplnil minister Nad'.

Deväť bodov pre budúcnosť

Lídri členských krajín NATO prijali na summite súbor deviatich hlavných rozhodnutí NATO 2030, ktoré usmerňujú, ako bude vyzeráť adaptácia Aliancie v nasledujúcich rokoch. Ide napríklad o posilnenie politických konzultácií spojencov, zachovanie technologickej prevahy, posilnenie spoločného financovania, podporu medzinárodného poriadku založeného na pravidlách, posilnenie výcviku a budovania kapacít partnerov či reakciu NATO na klimatické zmeny. Zároveň odsúhlasili začatie procesu prípravy novej Strategickej kon-

cepcie NATO, ktorá by mala byť schválená na ďalšom summite NATO v Madride v roku 2022.

Možnosti obmeny vozidiel

Ministerstvo obrany plánuje obstaráť pre ozbrojené sily nové nákladné vozidlá v rozdielnych modifikáciách a veľkostiach na rovnakej podvozkovej platforme. Preto začalo s monitorovaním ponúk. Generálny riaditeľ sekcie modernizácie – národný riaditeľ pre vyzbrojovanie MO SR Jozef Zekucia absolvoval prezentáciu Rheinmetall MAN Military Vehicles so sídlom vo Viedni. „Nákladné vozidlá zároveň tvoria neodmysliteľnú súčasť logistiky bojového zabezpečenia jednotiek pri naplňovaní medzinárodného záväzku – vybudovania ťažkej mechanizovanej brigády,“ vysvetlil. Cieľom pracovného stretnutia bolo predstavenie výrobných kapacít spoločnosti, ako aj možnosti spolupráce v oblasti dodávok. Súčasťou boli tiež praktické ukážky výrobného portfólia nákladnej techniky. Predstavitelia firmy Rheinmetall MAN Military Vehicles predstavili prednosti technickej realizácie podvozkov nového radu vozidiel RMMV s označením HX3, ktorý mal premiéru začiatkom mája 2021.

Nový riaditeľ ÚVN

Od 1. júna má Ústredná vojenská nemocnica SNP – FN v Ružomberku nového riaditeľa. Je ním doc. MUDr. Róbert Rusnák, PhD., ktorý v nej začal pôsobiť pred dvadsiatimi piatimi rokmi a pred nástupom do funkcie bol prednostom kliniky neurochirurgie. Do funkcie bol vymenovaný na určitý čas, do riadneho výberového konania. „Docent Rusnák je skúsený a oceňovaný odborník, pôsobí v ÚVN dlhé roky a zároveň už má aj skúsenosti s riadením fakultnej nemocnice. Som presvedčený, že interné procesy, manažment a ani prípadné výzvy pre neho nebudú nijakým problémom,“ uviedol minister obrany Jaroslav Naď. Zároveň poďakoval odchádzajúcemu dočasne poverenému riaditeľovi ÚVN-FN MUDr. Tomášovi Siebetrovi, MPH., ktorý bude ďalej pôsobiť v rezorte zdravotníctva.

► Návrh vojenskej stratégie

Rezort obrany v nadväznosti na novú Bezpečnostnú stratégiu SR a Obrannú stratégiu SR v rezorte obrany spracoval návrh novej Vojenskej stratégie SR. Ide o vojensko-strategický rámec použitia OS SR, ktorý konkretizuje rôzne faktory vplyvajúce na operačné prostredie OS SR. Venuje sa tiež tvorbe scenárov možného ozbrojeného konfliktu a možnostiam vojenskej reakcie Slovenska na rôzne druhy útokov. Zároveň uvádza aj požiadavky na pripravenosť našich ozbrojených síl a rozvoj ich spôsobilostí.

► Investície do výstroja

Vlani rezort obrany vyčlenil približne 17,8 mil. eur na nákup výstrojných súčiastok pre vojakov, čo predstavovalo nárast o 30 percent. V priaznivom trende pokračuje v roku 2021 plánovaná investícia

do oblečenia vojakov v sume 18 mil. eur. Oblečenie a obuv pre vojakov už dávno nespĺňajú nielen množstvom, ale ani kvalitatívne kritériá. Vedenie rezortu preto pracuje na zmene, aby výstroj vojakov spĺňal vysoké štandardy vrátane moderného dizajnu. Rozpracovaný je tiež nový systém dodávok výstroja cez aplikáciu, na meno a priamo vojakom do útvaru.

► Záujem o dotácie je veľký

V tomto roku zaslali žiadatelia z mimovládneho sektora Ministerstvu obrany SR rekordných 158 žiadostí o poskytnutie dotácie na svoje projekty. Dotačná komisia rezortu hodnotila 142 žiadostí, ktoré splnili zákonné podmienky, a rozhodla o podpore 50 projektov mimovládnych organizácií. Prerozdelila medzi ne 320 000 eur, čo predstavuje viac ako trojnásobok v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi. Medzi podporenými dominujú vzdelávacie aktivity, športové, branno-športové, kultúrne a spoločenské podujatia zamerané na podporu výchovy občanov SR k vlastenectvu, na informovanie o NATO a EÚ, prezentáciu OS SR, ochranu historického a kultúrneho dedičstva v oblasti vojenských dejín.

► Pribudnú Black Hawk

Vláda SR súhlasila s nákupom dvoch nových viacúčelových vojenských vrtuľníkov UH-60M Black Hawk aj s výbavou. Služiť budú silám pre špeciálne operácie. Celkové náklady na tento projekt

predstavujú 102,6 milióna eur, MO SR však na základe grantu USA usporí 42,7 milióna. Nové vrtuľníky budú disponovať systémami vlastnej ochrany, balistickej ochrany, dvoma rotačnými guľometmi a elektrooptickou hlavicou FLIR. Ministerstvo v rámci zmluvy obstará aj náhradné súčiastky a obmenu systému AMPS pre celú flotilu slovenských vrtuľníkov. V cene je aj školenie personálu a záručný servis.

Symbol vojenskej cti a statočnosti

Velitelia piatich útvarov a zväzkov Ozbrojených síl Slovenskej republiky prevzali z rúk prezidentky a zároveň hlavnej veliteľky OS SR Zuzany Čaputovej bojové zástavy.

Symbolom vojenskej cti a statočnosti bola ocenená 1. mechanizovaná brigáda Topoľčany, samohybný delostrelecký oddiel Michalovce, dopravné krídlo Kuchyňa, brigáda riadenia vzdušných operácií Zvolen a prápor radiačnej, chemickej a biologickej ochrany Rožňava.

„Zapožičanie bojovej zástavy vojenskému útvaru alebo zväzku je poctou a uznaním našich profesionálnych vojakov za odvedenú prácu a dlhodobo dosahované výsledky v oblasti plnenia úloh,“ zdôraznil minister obrany SR Jaroslav Naď.

K oceneniu zablahoželal veliteľom útvarov aj náčelník Generálneho štábu OS SR generál Daniel Zmeko: „Všetkých päť ocenených útvarov a zväzkov ozbrojených síl sa aktívne podieľa na plnení každodenných úloh, ktoré boli poznače-

né najmä bojom s pandémiou. Popri tom si však dokázali udržať vysokú úroveň, čo potvrdili na cvičeniach doma aj v zahraničí.“

Slávnostný akt zapožičania bojových zástav vychádza z historických tradícií viazucich sa najmä na existenciu a pôsobenie československých légii počas prvej svetovej vojny v Rusku, Taliansku a vo Francúzsku. Z vojenských tradícií vyplýva tiež úloha chrániť zapožičanú bojovú zástavu v čase mieru, ako aj v bojovej situácii a nedopustiť, aby bola zneuctená, prípadne padla do rúk nepriateľa. V súlade s platnou legislatívou zapožičiava bojové zástavy prezident SR na návrh ministra obrany SR.

Foto: Ivan Kelement, pplk. v. v. Peter Sobek

Leštianske zastavenia

Dlhodobé vyvedenie príslušníkov levického mechanizovaného práporu do Centra výcviku Lešť a streľby protitankových riadených striel (PTRS) a protitankových raketových kompletov (PTRK) príslušníkov martinského, nitrianskeho a levického práporu na tamojšej strelnici – to bol výcvik topolčianskej mechanizovanej brigády.

V Centre výcviku Lešť od 18. mája prebiehal intenzívny výcvik jednotiek levického mechanizovaného práporu. Podľa veliteľa práporu podplukovníka Richarda Királyho počiatočný výcvik bol zameraný na vedenie bojových vozidiel vodičmi pásovej techniky, ktorí si precvičili svoje zručnosti vo vedení vozidiel BVP v zložitých terénnych podmienkach.

Navrátiť stratené

Veliteľ práporu i náčelník štábu major Ivan Moravský pripomínajú, že vyvedeniu na Lešť predchádzalo pomerne dlhé obdobie, keď príslušníci útvaru plnili v súvislosti s protipandemickými opatreniami iné, nevýcvikové úlohy. Preto v mnohých oblastiach museli začínať doslova od začiatku a postupne zasa stmelovať kolektívy jednotiek pri plnení úloh výcviku. „Jednoznačne sa potvrdilo, že vojaci počas uplynulého obdobia stratili niektoré návyky a zručnosti. Výcvik v Centre výcviku Lešť bol preto od samého začiatku o tom, aby ich čím skôr získali späť,“ zdôrazňuje major Moravský.

Velitelia pripomínajú, že neblahý vplyv na rýchlosť získavania spomínaných spôsobilostí má aj skutočnosť, že mnohí vojaci prekonal Covid-19. Jeho následky sa okrem iného prejavili tiež v tom, že prirodzene nedosahujú takú fyzickú výkonnosť ako pred chorobou. „Skôr sa unavia a tomu všetkému museli

velitelia jednotiek prispôbovať výcvik,“ prízvukuje major Moravský a súhlasne prikyvuje aj veliteľ 3. mechanizovanej rotý kapitán Michal Polhorský. Svoje o tom vie aj veliaci poddôstojník práporu nadrotmajster Zoltán Varga, ktorý prekonal ťažší variant ochorenia Covid-19 a musel byť hospitalizovaný.

Prvoradé je zdravie

Veliaci poddôstojník 3. mechanizovanej rotý nadrotmajster Martin Moravský ho doplní konkrétnymi poznatkami z výcviku. „Treba úprimne priznať, že od minulého roka, keď sme boli certifikovaní ako práporová skupina, tá odluka od výcviku a plnenie iných úloh v súvislosti s pandemickou situáciou sa nemohli neodraziť na pripravenosti a vycvičenosti jednotiek. Boli sme v minulosti zvyknutí aj na lepšie výsledky. Ukazuje sa slabšia fyzická pripravenosť vojakov, najmä tých, čo prekonal Covid-19. Majú respiračné ťažkosti, ťažšie sa im dýcha, dlhodobejší pobyt v teréne je pre nich náročný. Berieme na to ohľad, lebo prvoradé je zdravie. Ale aj napriek tomu sa všetky úlohy výcviku usilujeme splniť čo najlepšie.“

Spoločne s veliteľom rotý kapitánom Polhorským si pochvaľuje prácu, ktorú v týchto neľahkých podmienkach odvieďol rotný Ľuboš Novosad. Veliteľ družstva vlastne v Lešti pôsobil ako zastupujúci veliteľ 1. čaty. Rodák z Kalnej nad Hronom

„Som veľmi spokojný s výsledkom, lebo ho dosiahli aj napriek časovému odstupe od predchádzajúcich cvičení. Prestávku bolo jednoducho cítiť, no i tak ma príjemne prekvapili.“

podplukovník Richard Király
veliteľ levického mechanizovaného práporu

je v OS SR už 20 rokov. Okrem materského levického útvaru má skúsenosti aj z práce v martinskom a nitrianskom prápore. „Napriek všetkým problémom sa ukazuje, že kolektív jednotky je veľmi dobrý. Jadro kolektívu je zladené a skúsené. Vhodne sa doň darí zapracúvať aj novších, menej skúsených vojakov,“ hovorí rotný Novosad.

Medzi najlepších vodičov v priebehu výcviku patrili desiatnici Ivan Izák a Miroslav Kurek. Ďalší výcvik bol zo streleckej prípravy, počas ktorej sa uskutočnili cvičenia v strelbe z lafetových, ako aj z ručných zbraní. V tejto fáze prípravy sa ukázali v najlepšom svetle strelci operátori desiatnici Ján Babiak a Dominik Garai. Potom sa príslušníci jednotiek práporu zamerali najmä na taktickú, ženijnú a chemickú prípravu, ako aj prípravu mechanizovaných rôt. Nasledovali kontroly zladenosti jednotlivých rôt a rotné taktické cvičenia s bojovou strelbou.

Šťastná ruka

Ako posledná jednotka práporu strelby úspešne absolvovala koncom prvého júnového týždňa 3. mechanizovaná rota. „Rotné taktické cvičenie s bojovými strelbami tejto rotu vlastne zavŕšilo etapu rotných cvičení celého útvaru. Príslušníci rotu počas 36 hodín cvičenia ukázali svoju vôľu splniť stano-

vené úlohy. Hodnotenie strelieb aj taktiky bolo na stupni Dobre. Som veľmi spokojný s týmto výsledkom, lebo ho dosiahli aj napriek dosť dlhému časovému odstupe od predchádzajúcich cvičení. Spomínanú prestávku bolo jednoducho cítiť. Prijemne ma prekvapili. Bolo vidieť, že v tejtorote je skúsený veliteľ rotu kapitán Michal Polhorský a jeho veliaci poddôstojník nadrotmajster Martin Moravský. Obaja výborným spôsobom dokázali v priebehu cvičenia riadiť kolektív jednotiek,“ spokojne konštatuje podplukovník Király.

Podľa jeho slov ho celkom príjemne prekvapil aj veliteľ 1. mechanizovanej rotu nadporučík Adam Zubnár, pre ktorého to v Centre výcviku Lešť bola premiéra v pozícii veliteľa rotu. Je rád, že mal pri jeho výbere šťastnú ruku. Spokojnosť vyjadruje aj s prácou dôstojníka operačného oddelenia práporu poručíka Filipa Mahúta či zástupcu veliteľa rotu bojového zabezpečenia nadporučíka Karola Kladivíka. Veliaci poddôstojník práporu nadrotmajster Varga pridáva, že k úspechu vyvedenia prispeli svojou dobrou prácou aj veliaci poddôstojník 2. mechanizovanej čaty 1. rotu rotmajster Stanislav Spišiak, veliteľ družstva rotný Michal Javorský, veliaci poddôstojník čaty rotu bojového zabezpečenia rotmajster Miloš Miškela, zástupca veliteľa družstva čatár Tibor Balog i veliteľ družstva rotný Zoltán Hancko.

Spoločne so svojimi podriadenými sa podplukovník Király vzápätí zapojil do nášho tohtoročného najväčšieho cvičenia Slovenský štít 2021.

Zastavenie druhé

V posledný májový týždeň sa v priestoroch Centra výcviku Lešť uskutočnili streľby protitankových riadených striel (PTRS) a protitankových raketových kompletov (PTRK) útvarov topofčianskej mechanizovanej brigády.

Riadiaci zamestnania, ktorým bol veliteľ nitrianskeho mechanizovaného práporu podplukovník Gabriel Janovics, pripomína: „Cieľom streľieb bolo zvýšiť a udržať protitankové spôsobilosti vyčlenených príslušníkov brigády, precvičiť strelcov operátorov v streľbe PTRS 9M113 z bojového vozidla BVP-2 a výnosného PTRK Konkurz na stacionárny cieľ, upevniť praktické návyky pri plnení palebných úloh. Okrem iného aj preto, lebo z BVP-2 sme naposledy strieľali v roku 2019 pred odchodom prvého kontingentu nášho útvaru do Lotyšska a z Konkuru pred piatimi rokmi.“

Plná knižka

Veliaci poddôstojník nitrianskeho mechanizovaného práporu nadrotmajster Tomáš Demeter priznáva, že samotná

príprava na streľby bola poznačená ešte protipandemickými opatreniami. Hovorí, že vyčlenení vojaci začali dôkladnou teoretickou prípravou. Najskôr si museli dôkladne naštudovať takticko-technické údaje, bojové použitie, normy na hodnotenie, samotnú konštrukciu zbrane, nasledovali nácviky lafetovania raketnice na pozemný výnosný komplet či BVP-2 a potom elektronické výstrely na trénažeri. Bez nich nemôžu byť strelci pripustení na samotné streľby. Každý ich musí absolvovať minimálne 120. Všetko je starostlivo zaznamenané v streleckých knižkách vojakov.

Veliaci poddôstojník rotý bojovej podpory nitrianskeho práporu nadrotmajster Peter Drevenák, ktorý na vojenskej akadémii vyštudoval odbor raketové vojsko – delostrelectvo, pripomína, že príprava na simulátore je dôležitá, ale praktické streľby nič nenahradí. K nim celkom prirodzene patrí aj stres pred výstrelom, po výstrele dym, hluk. Ale potom, keď strellec uvidí strelu v optike, keď sa dym rozplynie, môže sa upokojiť. A navádzať strelu na cieľ.

Nadrotmajster Drevenák pôsobil najskôr vo vtedajšej martskej výcvikovej základni raketového vojska a delostrelectva, dlhšie časové obdobie bol veliacim poddôstojníkom protitankovej čaty nitrianskeho práporu, má skúsenosti z pôsobenia v operácii ISAF v Afganistane aj z ročnej misie v Lotyšsku.

< ANKETA >

Na prelome mája a júna čakala príslušníkov topolčianskej mechanizovanej brigády v Lešti previerka schopností. Jednotky levického práporu absolvovali intenzívny výcvik, zakončený rotnými taktickými cvičeniami s bojovou strelbou, a strelci operátori BVP-2 z útvarov brigády strelby protitankových riadených striel a protitankových raketových kompletov. Čo im priniesli?

Major Ivan Moravský

(náčelník štábu levického práporu):

„Od ukončenia certifikačného cvičenia jednotiek 13. mechanizovanej práporovej skupiny začiatkom septembra minulého roka išla úroveň výcviku dolu. Vojaci a veliteľia plnili v období druhej vlny pandémie mnohé iné úlohy v prospech obyvateľstva Slovenska. Preto sme na jar vlastne začínali v mnohých oblastiach znova. Snažili sme sa počas výcvikov i prvých zamestnaní v Centre výcviku Lešť získať postupne naspäť stratené spôsobilosti. Nebolo to jednoduché. Bolo potrebné prekonať množstvo prekážok.“

Kapitán Michal Polhorský

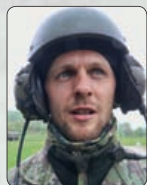
(veliteľ 3. mechanizovanej roty):

„Po príchode do Centra výcviku Lešť sme sa usilovali pokročiť vo všetkých druhoch prípravy. Či už išlo o taktickú, ženijnú či chemickú, ako aj o prípravu na kontrolu zladenosti roty a nadväzne na rotné taktické cvičenia s bojovou strelbou. Som rád, že sa môžem plne spoľahnúť na prácu takých ľudí, ako je môj veliaci poddôstojník nadrotmajster Martin Moravský či rotný Ľuboš Novosad, ktorý ako veliteľ družstva vlastne zastupoval veliteľa čaty.“

Desiatnik Jozef Šútor

(strelec operátor BVP-2, nitriansky prápor):

„Boli to moje premiérové strelby. Načo tajiť, určitá miera stresu bola, najmä však rešpekt. Ale príprava pred strelbami bola dobrá, aj rady skúsenejších pomohli. Pred ďalšími strelbami už budem pokojnejší, lebo viem, čo ma čaká.“

Nadrotmajster Zoltán Varga

(veliaci poddôstojník levického práporu):

„Takmer sedemtyždňové vyvedenie jednotiek útvaru na Lešť dokonale preverilo pripravenosť všetkých príslušníkov. Ukázalo sa, že prestávka vo výcviku, plnenie iných úloh počas pandémie i následky, ktoré zanechal Covid-19 na vojakoch a veliteľoch, ktorí ho prekonal, sa svojím spôsobom podpísali na výsledkoch. Boli sme zvyknutí na lepšie hodnotenia. Ale som rád, že ľudia napriek všetkému ukázali veľké úsilie plniť úlohy.“

Podplukovník Gabriel Janovics

(veliteľ nitrianskeho práporu):

„Strelby PTRS z BVP sa uskutočnili naposledy pred dvoma rokmi a z raketového kompletu Konkurz pred piatimi rokmi. Aj preto boli spomínané strelby také dôležité pre všetkých vyčlenených príslušníkov martinského, nitrianskeho a levického mechanizovaného práporu. Ako riadiaci zamestnaní som s nimi a ich výsledkami po spomínanom časovom odstupe spokojný.“

Nadrotmajster Peter Drevenák

(veliaci poddôstojník roty bojovej podpory, nitriansky prápor):

„Základom úspechu strelieb je, aby bol strelec operátor BVP-2 aj raketového kompletu predovšetkým odborne pripravený, dobre poznal konštrukciu zbrane, bezpečnostné opatrenia, mal odstriekané na tréningu. Tak sa dá odbúrať podstatná časť stresu. Aj keď pred prvým výstrelom sa ho človek nikdy úplne nezbaví.“

Hlava aj ruka

Na základe vlastných dlhoročných skúseností hovorí, že veľmi pomáha, keď si strelec pred strelbami prakticky precvičuje činnosť pri odpaľovacom zariadení. „Potom sa odbúra psychické napätie, stres. Hovorím, že najskôr u neho musí fungovať hlava a potom ruka. Ak je to v symbióze, tak aj strelby dopadnú dobre.“

A čo môže podľa neho zapríčiniť, že strelby nie sú úspešné? „Môže to byť aj chyba operátora, keď má zámerný bod nad cieľom. Vystrelí, po 70 metroch sa zapína najskôr štartový motor, potom prechádza strela do dráhy letového motora. Vtedy sa mu vysvieti stopovka a môže si ju pomýliť so zámerným bodom, čo má nad cieľom. Strhne ju do strany a dá vlastne zmatečnú informáciu. Lebo od infravšetlomety prechádza signál do riadiaceho prístroja na odpaľovacom zariadení,“ poznamenáva nadrotmajster Drevenák.

Okrem príslušníkov nitrianskeho, martinského a levického mechanizovaného práporu plnili na strelnici úlohy aj inštruktori z martinskej základne výcviku a mobilizačného doplnovania pozemných síl (ZaVaMD). Celkovo úspešne odstriekalo 52 strelcov operátorov z BVP-2 PTRS 9M113 z topolčianskej brigády a jeden zo ZaVaMD a 18 strelcov PTRK Konkurz z brigády a jeden zo ZaVaMD Martin.

Medzi najlepších patrili strelci operátori desiatnik Peter Hanus z protitankovej čaty, desiatnik Martin Bujna z nitrianskeho mechanizovaného práporu, desiatnik Maroš Cíger z martinského mechanizovaného práporu, desiatnik Dominik Garai z levického mechanizovaného práporu a nadrotmajster Peter Franko, starší inštruktor výcviku BVP-2 zo ZaVaMD Martin.

Text a foto: Jozef Žiak

Britský pamätník v Normandii

Pamätník na počesť vojakov, ktorí zahynuli pod britským velením počas vylodenia v Normandii a v nasledujúcich bojoch, odhalili vo Francúzsku pri príležitosti 77. výročia tejto operácie. Nesie mená 22 442 mužov i žien z viac než 30 rozličných krajín, ktorí padli 6. júna 1944 a počas bitky o Normandiu. Súčasťou je aj pamätník venovaný pamiatke francúzskych civilných obetí Dňa D. Pamätník v obci Ver-sur-Mer na severozápade Francúzska navrhol britský architekt Liam O'Connor. Je situovaný na úbočí kopca s výhľadom na Gold Beach, jednu z piatich pláží, kde sa vylodili Spojenci. Pozostáva z chrámovej konštrukcie obsahujúcej 160 kamenných stĺpov s vytesanými menami padlých, bronzového súsošia zobrazujúceho trojicu útočiacich britských pešiakov od britského sochára Davida Williamsa-Ellisa a múru s menami tých, ktorí zahynuli počas Dňa D. Výstavba komplexu stála 35 miliónov eur a financovala ho britská vláda, podporovatelia a súkromní darcovia.

Stoltenberg vyzýva na dialóg

Krajiny NATO sú vážne znepokojené čoraz intenzívnejšou spoluprácou Ruska s Bieloruskom, vyhlásil generálny tajomník Severoatlantickej aliancie Jens Stoltenberg. Bielorusko sa podľa neho stáva čoraz závislejším od Ruska. „Sme pripravení chrániť každého člena Aliancie pred akoukoľvek hrozbou, ktorú predstavujú Minsk a Moskva,“ povedal. Alexander Lukašenko je naklonený bližšej spolupráci s Kremľom od vlaňajších zmanipulovaných prezidentských volieb v Bielorusku a nasledujúcich masových protestov. Vyhlásil program obnovy a rozvoja výroby zbraní v Bielorusku s pomocou Moskvy a na základe ruských technológií. Bieloruská tajná služba KGB a ruská Služba zahraničnej rozvedky SVR oznámili, že budú užšie spolupracovať v úsilí čeliť „agresívnej politike Západu“. Riaditeľ SVR Sergej Naryškin a šéf KGB Ivan Terteľ zdôraznili „dôležitosť konsolidačného úsilia v reakcii na globálne výzvy a nové hrozby“. Stoltenberg vyzval Moskvu, aby sa čo najskôr zúčastnila na zasadnutí Rady NATO – Rusko. „Pozvali sme ruskú vládu na stretnutie už pred viac ako rokom, ale nedostali sme žiadnu odpoveď,“ uviedol a pokračoval: „Dialóg je najlepším spôsobom riešenia napätia a Rada NATO – Rusko je na to vhodný formát.“

► Mier podľa Talibanu

Taliban počas odchodu spojeneckých vojsk z Afganistanu stupňuje násilie proti legálnej vláde. Začiatkom júna za jediný deň zahynulo alebo utrpelo zranenia po útokoch militantov 150 afganských vojakov. Boje zúria v 26 z 34 provincií. Podľa afganskej vlády sa zintenzívnili úmerne tomu, ako Spojené štáty pokračujú v sťahovaní svojich vojakov z krajiny. Politické rozhovory medzi vládou a Talibanom sa zastavili. Obe strany sa navzájom obviňujú z provokácií a útokov. Prezident Joe Biden nariadil armáde dokončiť sťahovanie zvyšných 2 500 amerických vojakov z Afganistanu do 11. septembra. Taliban oznámil, že „nepotrestá Afgancov, ktorí s nimi spolupracovali, no iba v prípade, že svoje konanie oľutujú“.

► Manévre v Arktíde

Rusko na jeseň uskutoční vojenské cvičenie v Arktíde. Velenie ruskej Severnej flotily ohlásilo, že strategické cvičenie bude zamerané na preverenie pripravenosti síl slúžiacich v arktickej oblasti a jej okolí aj na zaistenie bezpečnosti severnej námornej trasy. Rusko v uplynulých rokoch posilnilo vojenskú prítomnosť v Arktíde vrátane nasadenia protivzdušného systému S-400. S ubúdajúcou ľadovou pokrývkou dúfa, že získa ekonomický vplyv a bude môcť využívať severnú námornú trasu na prepravu ropy a zemného plynu na zahraničné trhy.

► Politika miesto zbraní

Nemecký minister zahraničných vecí Heiko Maas odmietol žiadosť ukrajinského prezidenta Volodymyra Zelenského o dodávky zbraní a vojenskej pomoci pre Ukrajinu. „Som presvedčený, že konflikt medzi Kyjevom a proruskými separatistami na východe krajiny je možné vyriešiť len politickými prostriedkami,“ povedal Maas. „To zostáva aj hlavným princípom nášho angažovania. Dodávky zbraní v tom nepomôžu,“ zdôraznil. Poukázal na to, že Nemecko je celosvetovo najväčším poskytovateľom bilaterálnej pomoci pre Ukrajinu. Od roku 2014 podľa neho poskytol Berlín Kyjevu nevojenskú pomoc vo výške dvoch miliárd eur.

► Splnil a odchádza

Maďarský prezident János Áder na návrh ministra obrany Tibora Benkőa odvolal z funkcie náčelníka generálneho štábu maďarských ozbrojených síl Ferenc Koroma na jeho vlastnú žiadosť. Korom ju odôvodnil okrem iného tvrdením, že úlohy, ktorými bol v roku 2018 pri nástupe do funkcie poverený, bezo zvyšku splnil. Išlo o oddelenie ministerstva obrany od ozbrojených síl, presťahovanie velenia armády do Székesfehérváru, organizačnú transformáciu ozbrojených síl a o prípravu obstarávania techniky.

► Rusko posilní západ

Ruský minister obrany Sergej Šojgu na stretnutí s vrcholnými vojenskými predstaviteľmi Ruskej federácie oznámil, že ruská armáda do konca roka sformuje 20 nových vojenských útvarov a jednotiek, ktoré budú operovať na západe krajiny, aby čelili „narastajúcej hrozbe zo strany NATO“. Dvadsať nových jednotiek a útvarov bude podľa neho sformovaných v oblasti Západného vojenského okruhu, pre potreby ktorého bolo od začiatku tohto roka objednaných aj približne 2 000 nových zbraní.

Text a foto: TASR

POSTCOVID

REGENERAČNÝ POBYT V KÚPEĽOCH GRANIT

GRANIT
HOTEL

www.granithotels.sk

POZNÁTE NIEKOHO, KTO PREKONAL OCHORENIE COVID-19? VENUJTE POZORNOSŤ POSTCOVIDOVÉMU SYNDRÓMU

POSTCOVIDOVÝ SYNDRÓM TRÁPI MNOHÝCH ĽUDÍ PO PREKONANÍ OCHORENIA COVID-19. A PRÁVE TENTO SYNDRÓM MÔŽE BYŤ U MNOHÝCH PACIENTOV PODCEŇOVANÝ. PRETRVÁVAJÚCE ZNÁMKY OCHORENIA, PROBLÉMY S DÝCHANÍM ČI ZRÁŽANLIVOSŤOU KRVÍ, TLAK V OBLASTI HRUDE A MNOHÉ ĎALŠIE PRÍZNAKY. NELIEČENIE TOHTO SYNDRÓMU MÔŽE MAŤ VÁŽNE NIELEN ZDRAVOTNÉ A FYZICKÉ, ALE TIEŽ PSYCHICKÉ NÁSLEDKY PRE PACIENTA.

V Hoteloch Granit je do ponuky zaradený i Postcovid liečebný pobyt s komplexným zameraním na obnovenie pľúcnych tkanív. Liečba prebieha pod dohľadom špecializovaného zdravotníckeho personálu, pričom dĺžka pobytu je minimálne 6 nocí.

O možnosti absolvovania pobytu sa poraďte so svojím lekárom.

UZDRAVTE SI ZDRAVIE!

HOTEL GRANIT PIEŠŤANY ***
KÚPEĽNÝ ÚSTAV
tel.: +421 (0) 33 7983 111
email: recepacia.pn@granithotels.sk

HOTEL GRANIT TATRAŇSKÉ ZRUBY ***
KLIMATICKÉ KÚPELE
tel.: +421 (0) 52 4267 123
email: recepacia.tz@granithotels.sk

HOTEL GRANIT NOVÁ POLIANKA ***
KLIMATICKÉ KÚPELE
tel.: +421 (0) 52 7841 111
email: recepacia.np@granithotels.sk

Vojenská policajti ukázali cestu

Pred dvoma rokmi v júni sa uskutočnil v priestoroch odboru krízového manažmentu, výcviku a kynológie Vlkanová – Hronsek premiérový kurz aktívnych záloh Vojenskej polície.

Až na prelome tohtoročného mája a júna sa dočkal druhého pokračovania. Pretože minuloročnú prípravu znemožnila pandemická situácia.

Spokojný riaditeľ

Na prípravu aktívnych záloh Vojenskej polície bol zvedavý aj generálny riaditeľ sekcie ľudských zdrojov MO SR Martin Jakál. Záložníci v priebehu niekoľkých praktických ukážok prezentovali časť svojich spôsobilostí, ktoré získali počas dvojtyždňovej prípravy. Riaditeľ neskrýval spokojnosť. „Aktívne zálohy sú veľmi dôležité pre ozbrojené sily a tento štát. Ich význam sa ukazuje práve v súčasnosti, keď sa riešili protipandemické opatrenia. Som presvedčený o tom, že aktívne zálohy predstavujú veľmi efektívne využívanie ľudských zdrojov. Preto je naším cieľom v rezorte vybudovať inštitút aktívnych záloh vo výrazne vyšších počtoch ako doteraz. Pripravujeme potrebné opatrenia a legislatívne predpoklady na naplnenie spomínaného cieľa.“

Podľa neho práve príslušníci aktívnych záloh môžu byť nápomocnou silou napríklad aj pri riešení rôznych mimoriadnych udalostí v rámci domáceho krízového manažmentu. Na

margo kurzu aktívnych záloh Vojenskej polície poznamenal, že práve vojenská policajti ukazujú cestu, ako urobiť prípravu záložníkov zaujímavou a atraktívnou.

Dobří holubi sa vracajú

Zástupca riaditeľa Vojenskej polície plukovník Marián Kudláč pripomenul, že pri organizácii tohtoročného kurzu sa poučili zo skúseností a podnetov, ktoré im adresovali absolventi premiérového kurzu. Pred dvoma rokmi prvý kurz absolvovalo deväť účastníkov. V tomto roku sa ich počet zvýšil na 23. Veľmi dobrým znamením je podľa plukovníka Kudláča skutočnosť, že všetci účastníci úvodného kurzu sa zúčastnili aj na jeho tohtoročnom pokračovaní. Predurčeným veliteľom jednotky aktívnych záloh je major v zálohe Miloš Soliar, ktorý bol 21 rokov profesionálnym vojakom, z toho štrnásť rokov pôsobil vo Vojenskej polícii. Okrem iného v útvere VP v Topoľčanoch a potom na riaditeľstve VP v Trenčíne. Vo vojenskom prostredí pracuje aj naďalej, v trenčianskom Centre výnimočnosti pre oblasť EOD.

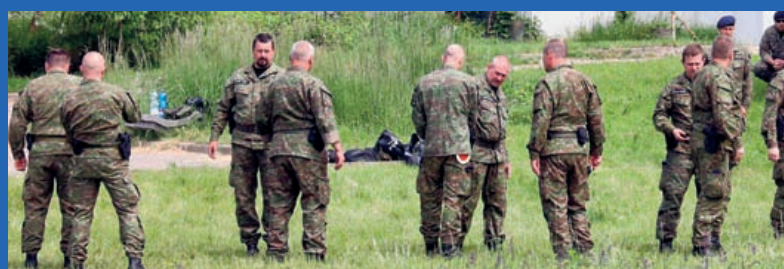
„Som veľmi rád, že v tomto roku sme mali možnosť oboznámiť sa aj s novými technickými prostriedkami, ktorými disponuje Vojenská polícia. Zefektívňujú najmä ochranu vyčlene-

Ako motivovať?

Príprava aktívnych záloh sa začala najskôr v rámci seredského ženíjného práporu. Postupne sa pridávali aj ďalšie. Napríklad rožňavský prápor RCHBO, trebišovský mechanizovaný prápor, žilinský pluk špeciálneho určenia a pred dvoma rokmi aj Vojenská polícia. V tomto roku sa podľa vedúceho oddelenia tvorby a prípravy záloh odboru mobilizácie a záloh sekcie ľudských zdrojov podplukovníka v. v. Martina Bačka plánujú pridať aj niektoré veliteľstvá. Napríklad Generálny štáb OS SR, veliteľstvo pozemných síl, oboch mechanizovaných brigád či martinská základňa výcviku a mobilizačného dopĺňovania.

„Pozorne sledujeme podnety záložníkov na zlepšenie celého procesu ich prípravy. Bol som veľmi príjemne prekvapený úrovňou a atraktívnosťou prípravy aktívnych záloh

v rámci Vojenskej polície. To je práve odpoveď na poznatky záložníkov, že by chceli atraktívnejší a dynamickejší výcvik,“ uviedol Martin Bačko. Podľa neho bude potrebné vyriešiť aj vystrojenie a vybavenie záložníkov. Ukazuje sa, že treba doplniť ich výstroj o druhé obloženie uniformy či goratexové pláštenky, aby mohli plniť úlohy výcviku aj v nepriaznivých

ných objektov, ale aj kontrolu vozidiel a osôb,“ povedal major v zálohe Soliar.

V odbore krízového manažmentu, výcviku a kynológie Vlkanová – Hronsek má prípravu aktívnych záloh pod palcom major Martin Zvara. Vedúci oddelenia všeobecného výcviku ozrejmil, že v tomto kurze sa usilujú ďalej rozvinúť ich spôsobilosti a skúsenosti. „Oproti prvému kurzu sme okrem iného rozšírili rozsah teoretickej prípravy v oblasti zákonných noriem, praktickú činnosť pri ochrane chránených vojenských objektov.“

V tomto roku všetkých čakalo v prvý týždeň teoretickej časti prípravy oboznámenie so zákonom o Vojenskej polícii, s trestným zákonom, priestupkovým zákonom, trestným poriadkom a metodickými pokynmi. Druhý týždeň bol určený na praktickú časť výcviku. Zoznámili sa napríklad s technickými prostriedkami, ktoré Vojenská polícia využíva. Precvičili si služobné zákroky, modelové situácie a nácvik stanovených postupov. Okrem iného aby boli pripravení aj na ochranu objektov osobitnej dôležitosti. Používali aj systém ochrany podvozka (skenovanie), aby vozidlo neprinieslo žiadne nástražné výbušné systémy a bolo pri vstupe bezpečné. Potrebné spôsobilosti získali aj v oblasti dopravnej služby. Zvládli zastavovanie vozidiel, ich kontrolu. Rovnako aj preverenie vodičov, či nepožili alkoholické nápoje. Zdokonalili sa aj v streleckej príprave.

Všetko, čo sa príslušníci aktívnych záloh Vojenskej polície v priebehu dvoch týždňov naučili, dokonale preverilo záverečné kontrolné cvičenie. Veliteľ jednotky aktívnych záloh major v zálohe Miloš Soliar priblížil jeho priebeh: „Celá jednotka bola rozdelená do troch skupín. Každá z nich mala za úlohu zabezpečiť ochranu prideleného priestoru. Plnili úlohy aj ako zášahový tím, skupina operátorov technického zariadenia a skupina patrolovania. Riešili incidenty s vozidlami, ale aj s pešími. Museli včas a správne reagovať na vývin konkrétnej situácie.“

Ženistov vymenila za policajtov

A ako hodnotili kurz ďalší jeho účastníci? Rotný v zálohe Martin Sedliak, bývalý vojenský policajt z oddelenia krízového manažmentu, ktorý odišiel do zálohy v roku 2013, má okrem iného aj bohaté skúsenosti z pôsobenia v zahraničných misiách a operáciách ISAF v Afganistane a Althea v Bosne a Hercegovine. O možnosti výcviku sa dozvedel z médií a od bývalých kolegov. „Neľutujem, že som sa zapojil do kurzu. Osviežil som si skúsenosti a spôsobilosti. Som rád, že od môjho odchodu do zálohy sa výrazne zmenila aj technika, ktorú má dnes Vojenská polícia k dispozícii, a mali sme možnosť s ňou pracovať.“

Rotmajster v zálohe Milan Pazderka bol na rozdiel od neho na výcviku už po druhý raz. Vo svojej profesionálnej kariére však nebol vojenským policajtom. Vyše 20 rokov bol ženistom a plnil úlohy aj v zahraničí. Napríklad v Albánsku, Kosove, Iraku či na Cypre. „Vojenská polícia ma veľmi dobre prijala už pred dvoma rokmi, a preto som tu znova. Celý výcvik bol zaujímavý a atraktívny. Neporovnateľné s útvarami boli napríklad

poveternostných podmienkach a nemuseli sa na druhý deň obliekať do vlhkých uniforiem. Zvýšiť by sa mal aj počet tričiek, ktoré majú k dispozícii. Záložníci majú záujem aj o väčší počet hodín streleckej prípravy, kde by mali k dispozícii dostatok nábojov. Želajú si viac hodín praktických zamestnaní. Aby sa výcvik z roka na rok len stereotypne neopakoval,

strelby. Tam sme strelali väčšinou základné cvičenia, nábojov bolo málo. Tu sme si precvičili aj pudovú strelbu. Čo povedať, dobrí inštruktori, ich prístup a dostatok nábojov na precvičenie jednotlivých streleckých úloh. To, čo som predtým nastrieľal v útvare za tri roky, bolo teraz za jeden deň. Je to paráda.“

Medzi záložníkmi bola aj jedna žena. Rotná v zálohe Jana Obertová pôsobila do roku 2009 v martinskej základnej výcvikovej škole. Pred dvoma rokmi absolvovala výcvik záloh v sereďskom ženijnom prápore. Teraz sa rozhodla pre Vojenskú políciu. Prečo? „Výcvik ženistov v Centre výcviku Lešť bol pre mňa dobrá skúsenosť. Ale predsa len, keďže pracujem v organizácii ministerstva práce a moji bratia sú v policajných zložkách, to vyhrala Vojenská polícia. Musím povedať, že to bolo dobré rozhodnutie. Rada prídem aj nabudúce.“

Majora Martina Zvaru a ďalších príslušníkov odboru krízového manažmentu, výcviku a kynológie Vlkanová – Hronsek, ktorí kurz pripravovali a zabezpečovali, teší, že takto sa vyjadrovali prakticky všetci jeho účastníci. Plukovník Marián Kudlač konštatoval, že v príprave aktívnych záloh chcú pokračovať aj v budúcnosti. Plánujú počet záložníkov ešte zvyšovať, kurz zdokonaľovať a zvyšovať jeho úroveň. Po doriešení niektorých legislatívnych otázok by chceli aktívne zálohy postupne začleňovať do plnenia reálnych úloh jednotlivých zložiek Vojenskej polície aj v rámci vojenských cvičení.

Text: Jozef Žiak

Foto: Ivan Kelement

bol inovovaný. Záujem majú aj o zakomponovanie prvkov sebaobrany do výcviku. Plk. v. v. Bačko pripomenul, že záložníci sa okrem iného sťažovali na praktickú nemožnosť ich povyšovania. „Aj keď tá možnosť bola, no celý proces bol dosť komplikovaný. Pripravuje sa jeho zjednodušenie, aby mohli byť povyšovaní najaktívnejší a najlepšie príslušníci aktívnych záloh,“ konštatoval Martin Bačko.

Vojaci aktívnych záloh môžu počítať s motivačným príspevkom 600 eur ročne za predpokladu, že absolvujú aspoň 75 % času cvičenia. Rovnako im v zmysle zákona patrí podľa dĺžky cvičenia aj pomerná časť hodnotného platu. Okrem toho bude rezort obrany nahrádzať zamestnávateľom mzdové náklady za obdobie neprítomnosti zamestnancov, náhradu príjmov z podnikania samostatne zárobkovo činných osôb na cvičení, ako aj zdravotné a sociálne odvody za čas cvičenia.

Riaditeľ VŠC Dukla Banská Bystrica pplk. Roman Benčík:

Vízia troch medailí

S riaditeľom Vojenského športového centra Dukla Banská Bystrica podplukovníkom Romanom Benčíkom sme sa rozprávali najmä o ambíciách vojenských športovcov na olympiáde a ďalších plánoch Dukly.

Koľko reprezentantov Dukly a Slovenska sa už kvalifikovalo do Tokia?

K polovici júna máme už naisto kvalifikovaných osem športovcov. Ak by sa v tomto momente končila kvalifikácia, bolo by ich ďalších desať podľa ich aktuálnej pozície vo svetových tabuľkách. Desiatka má ešte nádej na

záverečných kvalifikačných pretekoch, napríklad karatisti, atléti či plavci môžu ešte splniť kritériá. Je to skrátka horúci kvalifikačný jún.

Aké boli vaše ambície?

Dve desiatky športovcov, no v tejto chvíli to už nevidím až tak reálne. Nie-

ktorí kvalitní kandidáti s medailovými ambíciami nám nevyšli. Očakávali sme, že v C1 nás bude reprezentovať Alexander Slafkovský či Michal Martikán, ale napokon si kvalifikáciu spomedzi Slovákov vybojoval Matej Beňuš z ŠKP Bratislava. Rovnako tak sme ráтали s istým štartom horského cyklistu Martina Haringa, ktorý je vo svetovej kvalifikácii momentálne prvý pod čiarou, takže budeme čakať, či niekto odriekne účasť. Pre plavcov Richarda Nagya, Tomáša Klobučníka a Andreu Podmaníkovú mala byť olympiáda tiež očakávaným vrcholom ich snaženia, ale dosť sa trápia. Verím, že sa ešte podarí prebojovať napríklad kladivárom Martine Hrašnovej a Marcelovi Lomnickému. Mária Katerinka Czaková je v chôdzi na 20 km zo 60 postupujúcich v rankingu na 57. mieste. V rebríčku však ešte môže byť pohyb, nemá to isté, sme v napätí. No a v hre sú aj atléti Stanislava Škvarková, Iveta Putalová, Šimon Bujna či Matej Baluch.

Komu najviac uškodilo odloženie olympiády a komu z hľadiska kvalifikácie prospelo?

Určite nám to poškodilo v plávaní. Na Slovensku sme mali jedny z najprísnejších opatrení a dostať sa do bazéna počas pandémie bolo v istom období v podstate nemožné. Ak odloženie olympiády niekomu prospelo, tak to bol na prvom mieste chodec Michal Morvaj. Je mladý, a keby bola olympiáda vlani, tak sa na ňu asi nedostane. Dnes je zo 60 postupujúcich vo svetovom rankingu na 50 kilometrov na 44. mieste. Tešíme sa, že Matej Tóth, ktorý postúpil vďaka splnenému limitu, bude mať na štarte kolegu z Dukly. Chcel by som zároveň oceniť všetkých športovcov, ktorí sa dokázali pripravovať na kvalifikáciu v čase pandémie, k čomu sme sa im usilovali vytvoriť čo najlepšie podmienky. Špeciálne klobúk dole pred tými, čo mali prob-

lém po prekonaní ochorenia Covid-19. Napríklad džudista Matej Poliak, ktorý sa dostával s výkonnosťou hore dvakrát dlhšie ako po obyčajnej chrípke. Podobne plavec Tomáš Klobočník. A ak sa teraz bavíme o letnej olympiáde, o chvíľku bude aj olympiáda zimná a vieme, aké problémy mali po prekonaní Covid-19 sestry Fialkové.

Ako to bude na olympiáde vyzeráť so zázemím pre pretekárov, pokiaľ ide o prítomnosť trénerov, fyzioterapeutov, masérov a podobne?

Veľmi zle a nikto z pretekárov na to nie je zvyknutý. V spolupráci so Slovenským olympijským a športovým výborom budeme musieť zabezpečiť celú logistiku tak, aby ľudia zodpovední za servis pracovali čo najefektívnejšie a pre viacerých športovcov. Tiež sa budú kumulovať funkcie, keď tréner bude aj vedúci výpravy a podobne. Limitované budú tiež možnosti na tréning. Samozrejme – nie sme v tom sami. Sme pritom všetci informovaní vopred. Medzinárodný olympijský výbor k situácii vydáva pravidelný manuál, v ktorom sa desiatky opatrení stále aktualizujú, takže nemá cenu ich teraz vymenúvať.

Vycestujete z pozície šéfa Dukly aj vy?

V danej situácii by to bolo príliš komplikované. Budem držať palce doma.

Komu veríte najviac?

Stabilným oporám, ako je Matej Tóth a čerstvý majster Európy v streľbe Juraj Tužinský. Zabojsť môže talentovaný puškársky „benjamínek“ Patrik Jány, ktorý môže byť nasledovník Jožka Gönciho. Verím, že sa presadí aj omladený tím vodných slalomárov, teda Jakub Grigar, Eliška Mintálová či Monika Škáchová. To sú tiež naše tri železka v ohni. Jakub ako nováčik bol na minulej olympiáde piaty a má v sebe veľké ambície útočiť na medailové pozície. Veľký potenciál má v zápasení Boris Makoev, ktorý je veľký bojovník a má už medaily z majstrovstiev Európy či sveta. No a verím aj v prevrpenia, akým bolo na minulej olympiáde štvrté miesto Tužinského či piate miesto Lomnického v kladive.

A ak sa dariť nebude?

Budeme musieť vztýčiť hlavy a ísť ďalej.

Ako sa VŠC darí zlepšovať zázemie pre športovcov?

Pre našich športovcov a trénerov sa usilujeme vytvoriť čo najlepšie a najoptimálnejšie podmienky. Veľmi nás teší, že v tom máme obrovskú podporu zo strany ministerstva obrany. V súčasnosti sú to najmä rozsiahle

investície do rekonštrukcie atletického štadióna. Zároveň rekonštruujeme ubytovňu, ktorá má kapacitu päťdesiat miest a bude slúžiť najmä pre profesionálnych športovcov a vojakov z nášho strediska. V prípade potreby ju však budú môcť využiť aj iní príslušníci ozbrojených síl. Vedľa ubytovne je už spustená bývalá jedáleň, ktorú chceme prestavať na športový komplex, kde by mali svoje zázemie najmä džudisti. Popri vyhovujúcej telocvični budú mať k dispozícii aj ostatní športovci hypoxickú miestnosť či novú posilňovňu. V objekte však chceme pripraviť aj výdajňu stravy. Práve to je jedno z našich najslabších miest, že sa nevieme postarať o kvalitnú

„Máme ambiciózný plán získať tri cenné kovy, čo vyplýva aj z našej dlhodobej koncepcie rozvoja športu v Dukle.“

stravu pre vrcholových športovcov. Kedysi to tak nebolo, ale približne pred desaťročím jedáleň zrušili s poukazaním na jej rentabilitu, čo však nebolo dobré rozhodnutie. Tiež pripravujeme zateplovanie hlavnej administratívnej budovy. Teší nás, že diagnostický tím má nové prístroje, takže naši špecialisti sa usilujú v spolupráci s trénermi a športovcami nastaviť tréningový proces čo najoptimálnejšie. Máme aktuálne rekonštruované celé zdravotné stredisko podľa najnovších parametrov plus nové regeneračné zariadenia. No a už len na dôvažok – v hlavnej budove sme vymaľovali!

Kedy bude zrekonštruovaný štadión?

Začneme tým tréningovým, kde sa naplno trénuje a ktorý postupne vybavujeme športovým náradím. Aktuálne nám priviezli nové doskočisko na výšku, taktiež nové štartovacie bloky, ako aj prekážky pre prekážkarov. No pokiaľ ide napríklad o tréningové dopadové plochy pre kladivo, tie sú stále v zlom stave, po dažďoch sa na nich pridlho drží voda. Ak ide o hlavný štadión, tam prebiehajú práce v plnom prúde na viacerých objektoch. Položili sme trávový koberec, kladieme tartan. Rekonštruujú sa staré objekty, ktoré boli vždy v päte stožiarov bývalého osvetlenia, voláme ich kobky. Budú z nich sklady, napríklad na prekážky a podobne. Svetelné stĺpy sú už, pravdaže, nové. Opravujeme na štadióne ďalšie objekty, meníme hygienické zariadenia, budujeme bufety kontajnerového typu a je toho ešte oveľa viac.

Plánovaný termín otvorenia?

Predpokladáme, že stavebné práce završíme koncom augusta. V priebehu septembra a októbra bude pokračovať kolaudačný proces. Počas neho môžeme usporiadať niektoré testovacie športové podujatia. Verím, že začiatkom novembra by mohol byť celý kolaudačný proces ukončený. Ak bude dobré počasie, radi by sme štadión ešte v tomto roku slávnostne otvorili.

Ako?

Možno to budú chodecké, bežecké či vo všeobecnosti atletické preteky, prípadne vojenský viacboj. Možností je viac, ešte uvidíme, veľa bude závisieť od počasia.

A čo ťažiskové plány Dukly po olympiáde?

Bývalo to tak, že keď sa skončila letná olympiáda, mali sme dva roky pred zimnou. No a teraz bude zimná pomaly pred dverami, takže už sa viac sústreďujeme aj na zimné športy. Vďaka podpore ministerstva obrany sa nám darí riešiť viaceré personálne otázky v oblasti podpory tímov v zjazdovom lyžovaní pre Petru Vlhovú alebo bratov Žampovcov, rovnako tak v sánkovaní, v centre pozornosti je biatlon. Nateraz však držíme palce našim v Tokiu.

Koľko medailí očakávate z Japonska?

Máme ambiciózný plán získať tri cenné kovy, čo vyplýva aj z našej dlhodobej koncepcie rozvoja športu v Dukle. Do súčasnosti má VŠC z olympiád 25 medailí, z toho dvanásť zlatých. Ak pribudnú ďalšie, bude to fantastické.

Text: Pavol Vitko
Foto: Ivan Kelement

TÉMA

Olympiáda vítazí

Hry XXXII. letnej olympiády sa mali konať od 24. júla do 9. augusta 2020, ale pre celosvetovú pandémiu boli preložené na obdobie od 23. júla do 8. augusta 2021 a napriek pochybnostiam olympiáda predsa len zvíťazila nad Covid-19. Slovenskú republiku na nej bude reprezentovať minimálne osem športovcov VŠC Dukla.

„Olympiáda je absolútnym vrcholom pre našich športovcov a už len dostať sa na ňu vyžaduje enormné úsilie a náš obdiv.“

Jaroslav Naď, minister obrany

Samozrejme, modernizovať celkový systém prípravy alebo zlepšiť zázemie pre športovcov sa nedá ani za rok, ani za dva, ale i tak sme sa pred olympiádou spýtali ministra obrany Jaroslava Naďa, čo stihlo vedenie rezortu pod jeho vedením urobiť pre zlepšenie zázemia VŠC Dukla. „V prvom rade sme výrazne zvýšili rozpočet. V Dukle máme špičkových športovcov, ktorí potrebujú adekvátne materiálne vybavenie, kvalitných trénerov a dôstojné podmienky na športovú prípravu. To všetko niečo stojí, ale do podpory športovcov reprezentujúcich našu krajinu sa investovať oplatí. Aj tu, ako pri vojenských útvaroch, dávame značné financie do infraštruktúry,“ konkretizoval minister. „Upravili sme napríklad projekt rekonštrukcie štadióna na Štiavničkách tak, aby mohol slúžiť väčšiemu počtu divákov a mal kvalitnejšie zázemie. Predošlý zámer bol z môjho pohľadu nedostatočný a splňal nízke nároky pre, dovoľm si povedať, takú elitu športovcov a rozmanitosť športov, akými naša Dukla disponuje.“ Ak sa ho pýtame, s čím je spokojný a kde treba pridať, začne už teraz slávnymi menami: „Som hrdý na výkony našich športovcov, ako sú Petra Vlhová, Matej Tóth, sestry Fialkové, bratia Žampovci – to všetko sú už naše ‚stálice‘, na ktoré sa naďalej kladú obrovské nároky. My sa im usilujeme preto pomôcť v príprave a vo vybavení. Som rád, že sa objavujú aj nové mená. Darí sa

nám vo vodných športoch, ale máme tiež napríklad šikovných zápasníkov a mnohých ďalších. Samozrejme, vnímam ‚resty‘ z minulosti, ktoré budeme ešte dlho dobíhať a ktoré sa týkajú najmä neinvestovania do infraštruktúry a podchytenia nových talentov. To je to, na čom momentálne pracujeme, pozeráme sa predovšetkým dopredu.“

Minister od vedenia Dukly očakáva rozhodnutia a iniciatívy, ktoré posunú dopredu tak tréningové procesy a materiálne zabezpečenie, ako aj všeobecné pozitívne nastavenie verejnosti voči našim športovcom. No a od trénerov a športovcov, ako inak, maximálne profesionálny prístup, adekvátne výsledky a hrdé hlásenie sa k svojmu materskému klubu, ktorým je Dukla. „Od svojho nástupu sa pravidelne stretávam s top športovcami, ale aj vedením VŠC, informujem sa o personálnych otázkach, prebiehajúcich projektoch a príprave našich reprezentantov. Verím, že vnímajú moju podporu, nielen tú, ktorá mi vyplýva z mojej funkcie, ale tiež tú fanúšikovskú.“

Účasť ôsmich športovcov Dukly na olympiáde vníma minister v tejto situácii ako úspech. „Olympiáda je absolútnym vrcholom pre našich športovcov a už len dostať sa na ňu vyžaduje enormné úsilie a náš obdiv. Šport ľudí spája a ja môžem byť len rád, že sa to do veľkej miery darí práve našim ‚dukľákom‘. Všetkým držím palce!“

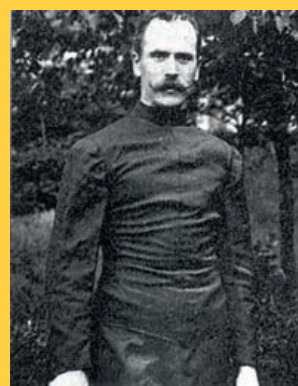
Slovenskí vojenský športovci na LOH

Na olympijských hrách sa príslušníci armád zúčastňujú už od ich obnovenia v roku 1896, začínajúc prvým víťazom maratónskeho behu dôstojníkom gréckej armády Spyridonom Louisom.

Zo Slovenska už na prvej olympiáde v Aténach získal bronz v behu na 100 m A. Szokolý, po slovensky Alojz Sokol. Pokiaľ ide o vojenského športovca zo Slovenska, prvý raz ho na OH môžeme zaregistrovať v roku 1908. Bol ním Béla Zulawszky, rodák z Trebišova. Ako dôstojník CaK armády bol vo výprave Uhorska v šerme šablou. Jeho štart nebol len symbolický, pretože si vybojoval striebro. Dodajme, že tento náš premiérový olympionik v uniforme padol na začiatku prvej svetovej vojny v hodnosti majora.

Akrobat Ambruš a boxer Zachara

Po skončení prvého vojnového svetového konfliktu sa zmenila mapa Európy. Slovensko sa stalo súčasťou nového štátu. Na rozdiel od predošlého obdobia nemuseli športovci za Československo štartovať na OH s pomadárčenými menami. Ich počet však na rozdiel od českých športovcov nebol veľký, čo vyplývalo aj z hospodárskeho zaostávania Slovenska. Za celé medzivojnové obdobie registrujeme pod olympijskými kruhmi vlastne len jedného uniformovaného športovca slovenskej národnosti. Bol

Prvý armádny olympionik zo Slovenska Vojtech (Béla) Zulawszky bol súčasne aj prvým nositeľom olympijskej medaily

Profily našich nádejí

Do našej uzávierky malo v Tokiu istú účasť osem športovcov Dukly:

Dátum narodenia – 10. 2. 1983
Miesto narodenia – Nitra
Vo VŠC Dukla od – 1. 1. 2004
Tréner – Matej Spišiak
Najväčší úspech – 1. miesto OH 2016 Rio de Janeiro, 1. miesto MS 2015 Peking
Cieľ na OH – zisk medaily
Záľuby – čas s rodinou, knihy – detektívky, autá, seriály, šport

TÓTH Matej

ATLETIKA chôdza 50 km

Dátum narodenia – 27. 4. 1997
Miesto narodenia – Liptovský Mikuláš
Vo VŠC Dukla od – 1. 1. 2016
Tréner – Stanislav Gejdoš
Najväčší úspech – 1. miesto MSJ 2013 Liptovský Mikuláš, 1. miesto MS U23 2016 Krakov, 5. miesto OH Rio 2016, 1. miesto ME U23 2019 Bratislava
Cieľ na OH – verí, že sa mu podarí zísť jazdu, s ktorou by bol spokojný, a získa dobré umiestnenie, ale nerád by hovoril o konkrétnom mieste
Záľuby – varenie, keď je čas, tak skúša nové recepty, v rámci meditácie hrá na gitare

GRIGAR Jakub

K1 vodný slalom

Dátum narodenia – 24. 8. 1984
Miesto narodenia – Lučenec
Vo VŠC Dukla od – 1. 11. 2005
Tréner – Miroslav Marko
Najväčší úspech – 4. miesto OH 2016 Rio, 1. miesto ME 2021 Osijek,
Cieľ na OH – neprezradí
Záľuby – motošport

TUŽINSKÝ Juraj

STREĽBA pištoľ

Dátum narodenia – 22. 11. 1999
Miesto narodenia – Liptovský Mikuláš
Vo VŠC Dukla od – 1. 1. 2018
Tréner – Tomáš Mráz
Najväčší úspech – 3. miesto na MS do 23 rokov, 1. miesto na ME do 23 rokov
Cieľ na OH – podať najlepší možný výkon
Záľuby – rôzne aktivity v prírode, bicyklovanie, paddleboarding, snowboarding

ŠKÁCHOVÁ Monika

C1 vodný slalom

Ján Zachara, prvý Slováč
v uniforme s olympijským
zlatom, 1952

ním Ján Ambruš, ktorý štartoval na OH v roku 1936 v Berlíne. V leteckej akrobacii dosiahol ôsme miesto. Aj jeho osud bol pohnutý. Cez druhú svetovú vojnu bol v Anglicku veliteľom 312. československej perute RAF. Po vojne mu v roku 1948 odňali hodnosť brigádneho generála a krátko na to sa rozhodol pre emigráciu. Rehabilitácie sa dožil v roku 1994 v USA.

Po vojne sa Slovensko opäť stalo súčasťou Československa, ale situácia už bola v oblasti športu diametrálne odlišná. Cez vojnu bol na Slovensku vytvorený Oddiel armádnych športovcov, ktorý mal všetky znaky armádneho vrcholového strediska športu. Po vojne sa rozdiel medzi športovcami Česka a Slovenska výrazne zmenšil. V roku 1948 bol založený Armádny telocvičný klub (ATK). Počas jeho existencie do konca roka 1952 reprezentovalo

spoločnú republiku na letných OH spolu päť uniformovaných športovcov zo Slovenska. Obdobie 1948 – 1952 bolo však predovšetkým érou vytrvalca Emila Zátopka, štvornásobného olympijského víťaza a armádneho dôstojníka, rodáka z Moravy. Zo Slovenska bol najúspešnejší pästiar Ján Zachara, rodák z Kubrej pri Trenčíne, víťaz v perovej hmotnosti do 57,2 kg na OH v Helsinkách, ktorý bol vtedy ako vojak základnej služby členom ATK Praha.

Veslár Schmidt a futbalista Geleta

Športové úspechy sa stali na začiatku existencie minulého režimu významným prostriedkom prezentácie politiky štátu. Okrem Ústredného domu armády (ÚDA) síce vznikli aj armádne kluby Tankista či Krídla vlasti, ale reprezentačný šport bol veľmi centralizovaný.

MAKOEV Boris
ZÁPASENIE voľný štýl

Dátum narodenia – 22. 1. 1993
Miesto narodenia – Čikola, Ruská federácia
Vo VŠC Dukla od – 1. 4. 2019
Tréner – Erik Cap
Najväčší úspech – 2. miesto na MS 2017 Paríž
Cieľ na OH – medaila
Záľuby – má rád dobré jedlá, kávu a všetky možné športy, v ktorých chce vždy vyhrať

JÁNY Patrik
STREĽBA puška

Dátum narodenia – 29. 7. 1997
Miesto narodenia – Banská Štiavnica
Vo VŠC Dukla od – 9. 12. 2016
Tréner – Zoltán Baláž
Najväčší úspech – 8. miesto SP Mníchov 2018
Cieľ na OH – podať čo najlepší výkon, ideálne aspoň jedno finále
Záľuby – bicykel, snowboard

MINTÁLOVÁ Eliška
K1 vodný slalom

Dátum narodenia – 23. 3. 1999
Miesto narodenia – Žilina
Vo VŠC Dukla od – 1. 1. 2018
Tréner – Peter Cibák ml.
Najväčší úspech – 4. miesto SP 2019 Praha, 9. miesto SP celkovo, vyjazdenie miestenky na OH
Cieľ na OH – podať maximálny výkon, výsledok príde spolu s ním
Záľuby – turistika, pobyt v prírode, hudba

MORVAY Michal
ATLETIKA chôdza 50 km

Dátum narodenia – 19. 8. 1996
Miesto narodenia – Nitra
Vo VŠC Dukla od – 1. 1. 2021
Tréner – Matej Spišiak
Najväčší úspech – 3x majster Slovenska na 50 km, kvalifikácia na OH
Cieľ na OH – spraviť maximum v príprave a v Sappore poraziť čo najviac súperov
Záľuby – bicykel, tenis, cestovanie

Pavol Schmidt, víťaz v dvojskife v roku 1960

V tomto období bolo do reprezentácie Československa na Letné OH 1956 v Melbourne zaradených deväť slovenských športovcov z ÚDA. Ani jeden si nevybojoval olympijský kov, hoci stále žijúca legenda športovej gymnastiky František Daniš bol k nemu veľmi blízko. V súťaži družstiev skončil štvrtý. Táto situácia vyvolala kritiku zo strany športových zväzov a športových klubov.

Po OH na konci roka 1956 bol vojenský šport reorganizovaný a špičkové armádne športové družstvá boli redislokované do klubov vo viacerých posádkach. Na Slovensko sa však v rámci decentralizácie dostali len tri: zápasenie, šerm a ragby. No aj tie boli po krátkom čase premiestnené späť do západnej časti Československa. Reorganizácia bola nepripravená, čo sa prejavilo aj na výsledkoch OH v roku 1960

a neúspech viedol k ďalšej organizačnej zmene. Za toto „decentralizované“ obdobie sa do olympijskej reprezentácie nominovalo osem armádnych športovcov zo Slovenska. Z olympijského zlata sa v roku 1960 tešil rodák z Bratislavy veslár Pavel Schmidt, ktorý vyrastal ako veslár na Dunaji, a keď narukoval ako športový lekár z Dukly Terezin, spolu s Čechom Václavom Kozákom získali najskôr dve medaily z majstrovstiev Európy a na olympiáde 1960 v Ríme v dvojskife zvíťazili. O štyri roky neskôr v Tokiu Ján Geleta, rodák zo Šimonovieh a hráč Dukly Praha, získal na OH striebro vo futbale.

Tkáč, Kunzo, Bugár, Železný

To už v roku 1963 bolo vytvorené Armádne stredisko Dukla Praha. Zmena bola pozitívna, našla odozvu vo výsledkoch, preto sa roz-

Rezort v pohybe

V súvislosti s blížiacou sa olympiádou sme sa našich kolegov z rezortu obrany spýtali, či športovali a či športujú, plus aké sú ich športové plány:

Minister obrany Jaroslav Nad': Dlhé roky som hrával futbal. Aj dnes chodievam s kamarátmi a kolegami hrať futbal párkrát do týždňa, a musím povedať, že si to nesmierne užívam. Šport sledujem tiež v televízii. Syn hrá hokej, preto každý dobrý zápas pozeráme spolu, často aj so šálmi a oblečením v dresoch našich favoritov.

Martina Kovaľ Kakaščíková, riaditeľka komunikačného odboru MO SR: Skôr som sa venovala tancu, ale aj to je istá forma pohybu, v ktorej som sa absolútne našla. Ak však sledujem našich „duklákov“, to je iný level, s ktorým sa určite porovnávať nemôžem, majú môj nesmierny obdiv. Dnes skôr chodievam do prírody, v zime rada bežkujem, no sestry Fialkové by som stretnúť nechcela ☺.

Rotná Ivana Krivošová, Úrad hlavného lekára Ružomberok: Tancovala som v súbore a odkedy som vstúpila do armády, tak hrala prím služobná telovýchova. V súčasnosti okrem toho, že sa starám aj s pomocou manžela, tiež vojaka, o naše tri deti, tak behám, posilňujem a snažím sa pod vedením trénera robiť kalisteniku. Ten výraz vychádza z dvoch gréckych slov – krása a sila. Približne povedané je to tréning s vlastnou váhou. No a pripravovala som sa na polmaratón, ale to mi nevyšlo, takže nabudúce.

Beata Stromková, Simulačné centrum AOS L. Mikuláš: Nikdy som nerobila šport profesionálne, ale športujem v podstate stále. Dvakrát do týždňa si chodím zacvičiť do telocvične, plávam, bicyklujem, bežkujem, lyžujem, chodím na skialpy. Moje športové predsavzatie je, aby som sa ešte dlho

dokázala udržať v takej kondícii, aby som mohla čo najdlhšie využívať všetky benefity, ktoré mi šport prináša.

Brigádný generál Tibor Králik, veliteľ Strategického centra krízového manažmentu GŠ OS SR: Športujem celý život, v mladosti som sa súťažne venoval grécko-rímskemu zápaseniu a volejbalu. V kontexte opatrení zameraných na elimináciu Covid-19 som bol nútený zmeniť pravidelné návštevy fitness centra na pohyb v prírode. No a na popud jedného z kolegov som počas vyslania v Belgicku cez pandémie začal pravidelne bicyklovať, v čom pokračujem aj po návrate na Slovensko. Tiež minimalizujem pohyb výťahom a snažím sa denne prejsť pešo aspoň 10 km, najčastejšie s manželkou.

Kapitán František Stolár, Strategické centrum krízového manažmentu GŠ OS SR: Trochu som boxoval, ale vo všeobecnosti som športoval veľmi málo. Pribral som 20 kíl nad normálnu hmotnosť a ďalších 20 mi pribudlo, keď som prestal fajčiť. To znamenalo, že som takmer neurobil preskúšanie z telesnej. V Prešove na leteckej základni po konzultáciách s telovýchovným pracovníkom nadrotmajstrom Miroslavom Štubňom som pred desiatimi rokmi začal behať. Postupne som zo 120 kíl schudol na súčasných 72. Behanie mi chutí každý deň, chodím aj na turistiku, leziem po skalách, všetko rekreačne, tak mi to vyhovuje.

Peter Sobek, pplk. v z., odborný referent - chemik, veliteľstvo pozemných síl Trenčín: Do začiatku puberty som beh neznášal – a potom sa to zlomilo. Pravidelne behám tri desaťročia, v zápisníku mám zaznamenaných takmer 70-tisíc kilometrov, beh bol

mojím životným štýlom dávno pred tým, ako sa stal módnou záležitosťou. No a ak som v prvú júnovú nedeľu na svojich premiérových a skvele zorganizovaných majstrovstvách ozbrojených síl v polmaratóne zabehol 1:23:03 a získal štvrté miesto, určite to budúci rok chcem posunúť dopredu.

Jana Šindlerová, riaditeľka Analytického útvaru MO SR: Od strednej školy som hrala pozemný hokej, neskôr som v ňom trénovala mládež, bola som aj medzinárodnou rozhodkyňou. Dnes je to skôr rýchla chôdza, turistika a beh za vnúčatami, no chystám sa na jogu alebo zumbu.

Rotmajsterka Mária Benčová, staršia pomocníčka riadenia letovej prevádzky, dopravné krídlo Kuchyňa: Kedysi to bol najmä basketbal, lyžovanie či bežkovanie, teraz aj plávanie s trénerkou, pilates, bicykel a všetko, kde sa dá hýbať. Som športovo všestranne zameraná, čo je veľká výhoda, pričom nehrám o výsledky, ale o radosť – a zároveň o zdravie. Vlní cez pandémiu, keď sa nedalo ísť na dovolenku, sme s manželom a dcérou premiérove vyrazili po Slovensku na niekoľkodňové túry s prespaním v prírode, prípadne u známych. Prešli sme denne aj 25 km, chceme v tom pokračovať.

Kapitán Slavomír Krajňák, štábný kaplán 2. mechanizovanej brigády Prešov: Hrával som volejbal, dnes športujem najmä služobne, no popri behu a plávaní si pridávam bicyklovanie a mám rád loptové hry – futbal, basketbal, volejbal. Mojím cieľom je udržať sa v kondičke tak, aby som nemal zbytočné problémy pri preskúšaní z telesnej prípravy a aby som bol zdravý.

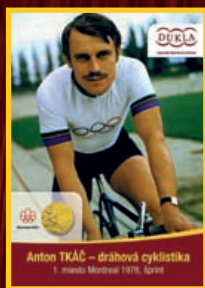

Anton Tkáč, v roku 1976 olympijský víťaz v cyklistickom šprinte

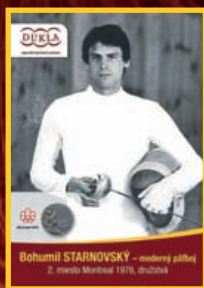
hodlo, že sa vytvoria ďalšie strediská. V roku 1967 bola na Slovensku založená Dukla Banská Bystrica a v roku 1969 Dukla Trenčín, v Česku v roku 1970 vznikla Dukla Liberec. Tým sa vytvorilo relatívne rovnomerné rozloženie armádneho vrcholového športu po celej republike. V konečnom dôsledku to znamenalo nárast armádnych športovcov na OH vrátane tých zo Slovenska. Vzápätí sa popri armáde vytvorili strediská vrcholového športu aj v rezortoch vnútra a školstva. Pokiaľ ide o vojakov, aj oni reprezentovali spoločnú armádu a štát, takže Slováci trénovali v českých kluboch, a naopak. Na porovnanie – za toto obdobie sa nominovalo do olympijskej reprezentácie 27 športovcov z Dukly Banská Bystrica, z ktorých malo dvanásť českú národnosť, z Dukly Trenčín to bolo osem reprezentantov, z ktorých mal

jeden českú národnosť. Naopak, z českých armádnych stredísk bolo do reprezentácie na OH vybraných celkovo dvanásť športovcov, rodákov zo Slovenska. V oboch prípadoch sa niektorí športovci zúčastnili na viacerých olympiádach, prípadne pretekali vo viacerých disciplínach. Z Dukly Trenčín triumfoval v roku 1976 na OH v Montreale v dráhovom šprinte cyklista Anton Tkáč z Lozorna, do Dukly Banská Bystrica priniesol zlato z OH v Moskve v roku 1980 František Kunzo z Spišského Hrušova. Imrich Bugár z obce Ohrady získal v Moskve striebro v disku, keď reprezentoval Duklu Praha. Jan Železný, rodák z Mladej Boleslavi, získal v oštepe v roku 1988 na OH v Soule striebro ako člen Dukly Banská Bystrica. V roku 1992 na OH v Barcelone bol zlatý, no hoci už bol členom Dukly Praha, vtedy ešte

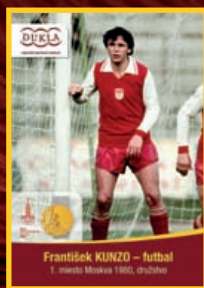
Sedemnást' letných olympijských medailí

Anton TKÁČ – dráhová cyklistika
1. miesto Montreal 1976, sprint

Bohumil STARNOVSKÝ – moderný päťboj
2. miesto Montreal 1976, družstvo

František KUNZO – futbal
1. miesto Moskva 1980, družstvo

Vladimír KOCMAN – džudo
3. miesto Moskva 1980, nad 93 kg

Jozef PRIBILINEC – atletika
1. miesto Seoul 1988, 20 km chôdza

Armádne stredisko Dukla Banská Bystrica vzniklo ako samostatný športový útvar 1. 10. 1967. O dva roky neskôr vznikol Armádny športový klub Dukla Trenčín. Dňom 1. januára 2006 sa zlúčili a vzniklo Vojenské športové centrum Dukla Banská Bystrica. Zastúpenie slovenských Dukiel na letných olympiádach bolo takéto:

Mexiko 1968: jeden športovec, **Montreal 1976:** deväť športovcov, **Moskva 1980:** 17, **Seoul 1988:** 12, **Barcelona 1992:** 16, **Atlanta 1996:** 29 (najviac), **Sydney 2000:** 26, **Atény 2004:** 28, **Peking 2008:** 16, **Londýn 2012:** 17, **Rio de Janeiro 2016:** 19.

Ak od roku 1968 bolo na OH 122 športovcov zo slovenských Dukiel, pri 189 účastiach získali osem zlatých, päť strieborných a štyri bronzové medaily. Spolu sedemnást'.

Zlatými medailistami sa stali: Anton Tkáč, cyklistika (1976), František Kunzo, futbal (1980), Jozef Pribilinec, chôdza (1988), Michal Martikán, vodný slalom (1996, 2008), Elena Kaliská, vodný slalom (2004, 2008), Matej Tóth, chôdza (2016).

Striebro získali: Bohumil Starnovský, moderný päťboj (1976), Jan Železný, oštep (1988), Slavomír Kňazovický, rýchlostná kanoistika (1996), Michal Martikán, vodný slalom (2000 a 2004).

Bronz vybojovali: Vladimír Kocman, džudo (1980), Jozef Gönci, strelba (1996 a 2004) a Michal Martikán, vodný slalom (2012).

Dukla sa vo svojej histórii zúčastnila na jedenástich letných OH, reprezentantov nemala len v Mníchove v roku 1972 a na OH v Los Angeles v roku 1984 naši športovci nevycestovali pre ich vynútený bojkot. Prvým olympionikom Dukly bol futbalista Ladislav Petráš na OH v Mexiku v roku 1968, ktorý bol v tom čase v Banskej Bystrici na základnej vojenskej službe. Najviac účasti majú Michal Martikán a Jozef Gönci – obaja po päť. Najviac medailí získal Michal Martikán – dve zlaté, dve strieborné a jednu bronzovú.

Tému spracoval: Pavol Vitko

Spolupracovali: Pavol Blažek a Dušan Šimočko, VŠC Dukla

Foto: archív VŠC Dukla, Ivan Kelement a autor

Jan ŽELEZNÝ – atletika
2. miesto Seoul 1988, oštep

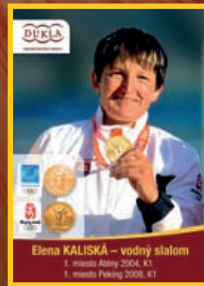
Jozef GÖNCI – športová strelba
2. miesto Atlanta 1996, LM 60
3. miesto Atény 2004, NPU 60

Michal MARTIKÁN – vodný slalom
1. miesto Moskva 1980, C1
1. miesto Peking 2008, C1
2. miesto Oplavy 2000, C1
3. miesto Londýn 2012, C1
2. miesto Atény 2004, C1

Slavomír KŇAZOVICKÝ – kanoistika
1. miesto Atlanta 1996, C1, 500 m
2. miesto Moskva 1980, C1, 500 m

Elena KALISKÁ – vodný slalom
1. miesto Atény 2004, K1
1. miesto Peking 2008, K1

Matej TÓTH – atletika
1. miesto Rio 2016, 50 km chôdza

stále trénoval na banskobystrických Štiavničkách. Dodajme, že ako člen pražskej Dukly bol zlatý aj na OH 1996 a 2000.

Od Martikána po Tótha

Za obdobie éry samostatnej Slovenskej republiky štartovalo na letných OH 126 armádnych športovcov, z ktorých viacerí vystúpili na stupeň víťazov. Predovšetkým to bol vodný slalomár Michal Martikán, ktorý v roku 1996 v Atlante získal v C1 zlato, v roku 2000 v Sydney striebro, v roku 2004 v Aténach striebro, v roku 2008 v Pekingu opäť zlato a napokon v roku 2012 v Londýne bronz. Úspešne mu sekundovala Elena Kaliská, ktorá v K1 získala zlato v rokoch 2004 a 2008. Olympijské striebro v roku 1996 získal v rýchlostnej kanoistike Slavomír Kňazovický, bronz si vystríelal v ľubo-

voľnej malokalibrovke na 60 rán Jozef Gönci. Pravdaže, v živej pamäti je aj posledné zlato, ktoré si v roku 2016 v chôdzi na 50 km vybojoval Matej Tóth.

Text: Peter Bučka

Michal Martikán,
najúspešnejší olympionik
Dukly aj Slovenska

Matej Tóth, držiteľ posledného olympijského zlata

Prvý F-15EX už slúži

Americké letectvo dostalo prvý z ôsmich stíhačích bombardérov F-15EX, ktoré objednalo v polovici roka 2020. Jeden stroj stojí 150 miliónov dolárov a prvý let absolvoval vo februári 2021. Týchto osem strojov je určených na testy a eventuálne majú nahradiť staršie F-15E, ktoré sa blížila ku koncu svojej životnosti.

Vývoj a výroba F-15EX bola mimoriadne rýchla, pretože firma Boeing už niekoľko rokov vyvíjala nové verzie pre zahraničných používateľov a viaceré prvky z nich využila aj pre

verziu EX, známu aj ako Eagle II. Od verzie F-15E sa EX na prvý pohľad líši tým, že je jednomiestny. Moderná elektronika umožní zvládnuť rovnaké bombardovacie misie, na ktoré bol predtým potrebný druhý člen posádky. Unesie 14 ton výzbroje, a hoci sa ráta s tým, že v budúcnosti nebude schopný prekonať pokročilú protivzdušnú obranu, nahradí staršie stroje pri obrane vlastného územia a v národnej garde. Výhodou je nižšia cena ako pri F-35. Letectvo objednalo 144 kusov, ale plánuje ich až 400.

Text: Miroslav Barič

Mobilný systém PVO do Európy

Americká armáda dlhodobo zanedbávala systémy protivzdušnej obrany krátkeho dosahu. Až v roku 2018 oznámila plán namontovať takýto systém proti manévrujúcim cieľom (najmä dronom) na osemkolesové obrnené vozidlá Stryker. Tie majú dostatočnú odolnosť na to, aby mohli na bojisku sprevádzať iné vozidlá. Americká armáda plánuje vyzbrojiť spolu štyri prápory 144 vozidlami Stryker so systémom M-SHORAD (Maneuver Short-Range Air Defense). Všetkých 144 vozidiel majú dodať do roka 2022. Prvé štyri kusy dodali v apríli tohto roka a zamierili do Európy k 5. práporu 4. pluku PVO v Nemecku.

Veža Strykera v takejto úprave môže niesť na každej strane kontajner so štyrmi raketami Stinger alebo dvomi raketami Hellfire. Okrem toho nesie veža kanón kalibru 30 mm a guľomet kalibru 7,62 mm. Vo výbave je aj radar.

Výroba nového cvičného stroja

Boeing spustil sériovú výrobu nových lietadiel T-7A Red Hawk na pokračovací výcvik. Vyvinul ho v spolupráci so švédskou firmou Saab a v roku 2018 vyhrali súťaž amerického letectva na nástupcu cvičných strojov T-38 Talon. Úvahy o potrebe nového cvičného lietadla sa objavili v roku 2003. Pôvodne malo vstúpiť do služby v roku 2020, no z finančných dôvodov program nazvaný T-X posunuli. Boeing predstavil svoj prototyp verejnosti v septembri 2016, prvý let absolvoval 20. decembra 2016.

Dvojmiestne lietadlo má dĺžku 14,15 m a rozpätie 10 m. Prázdny stroj má 3 250 kg, maximálna vzletová hmotnosť je 5 500 kg. Vďaka motoru s prídavným spaľovaním dosahuje rýchlosť 1 300 km/h. Dostup je 15 240 m a dolet 1 840 km.

Americké drony pre Indiu

India objednala 30 amerických bezpilotných prostriedkov MQ-9B SeaGuardian. Desať dostane námorníctvo, desať armáda a desať letectvo. Ide o najnovšiu verziu osvedčeného dronu Reaper (Predator B), ktorá bola upravená na operácie nad morom. India za ne zaplatí 3 miliardy dolárov, pričom v cene sú aj senzory, výcvik obsluhy a technická podpora. Indické námorníctvo začalo dva SeaGuardiany používať už vlní v novembri, ale v tomto prípade ide len o prenájom na jeden rok.

Stroje SkyGuardian a SeaGuardian sú vďaka novej elektronike schopné operovať aj v civilnom vzdušnom priestore. Druhý menovaný má navyše námorný radar, ktorý je schopný zachytiť aj ľudí na hladine. To možno využiť pri záchranných operáciách. SeaGuardian je navyše prvý dron, ktorý môže vykonávať protiponorkové operácie. Jeho vytrvalosť je 18 hodín a za ten čas môže pôsobiť v okruhu 2 200 km.

Srí Lanka nasadí ruské vrtuľníky

Srí Lanka kupuje štyri helikoptéry Mi-171. Na nákup dostane od ruskej vlády dlhodobý úver. Oznámenie vzbudilo vlnu kritiky od opozície a na sociálnych sieťach. Najčastejšou výčitkou bolo, že sa srílanské letectvo rozhodlo pre nákup v čase pandémie. Letectvo sa bráni, že o vrtuľníkoch rokovalo už niekoľko rokov a dohodnutý úver beztak nemožno použiť na nákup ničoho iného, ani zdravotníckeho materiálu. Nové vrtuľníky pritom urýchlene potrebuje, aby dodržalo svoje záväzky voči OSN. V mierových silách v Afrike totiž pôsobi šesť srílanských vrtuľníkov Mi-17 a viacerým z nich sa končí životnosť.

Mi-171 vznikol vývojom typu Mi-8/Mi-17. Dosahuje maximálnu rýchlosť 250 km/h, má dolet 610 km a dostup 5 000 m. Maximálna vzletová hmotnosť je 12 ton a okrem trojčlennej posádky prepraví 26 osôb.

Tankery na prenájom

Podľa médií si chce India prenajať od Francúzska tankovacie lietadlo Airbus A330 MRTT. Stalo by sa tak na základe medzivládnej dohody. Indické letectvo už v tomto smere vydalo žiadosť o poskytnutie podrobnejších informácií. V budúcnosti by malo záujem o prenájom ďalších piatich lietadiel na dopĺňanie paliva počas letu.

Indické letectvo momentálne používa šesť tankovacích lietadiel Iliušin Il-78 ruskej výroby. Tie sú v službe od 80. rokov. Airbus A330 MRTT sa vyrába od roku 2007. Zatiaľ si dvanásť

krajín objednalo spolu 60 kusov, z ktorých už 46 výrobca dodal. Najväčšími používateľmi sú Británia so 14 strojmi, Francúzsko s dvanástimi a Austrália so siedmimi. A330 MRTT má trojčlennú posádku, uvezie 111 ton paliva, ale môže prepravovať aj 291 pasažierov alebo 45 ton nákladu.

Pokračujeme v politickej adaptácii NATO

Každý summit NATO je názorným príkladom nositeľa prívlastkov „dôležitý“, „relevantný“, „špecifický“. Tohtoročný summit lídrov aliančnej „tridsiatky“ je však vskutku dôležitým míľnikom pokračujúceho procesu adaptácie Aliancie na aktuálne (a budúce) strategické výzvy.

V symbolickej rovine bolo ostatné stretnutie politických lídrov dejiskom plnohodnotného návratu USA na transatlantickú scénu. V kontexte špecifického prístupu bývalého amerického prezidenta Donalda Trumpa k európskym spojencom sa očakávalo, že administratíva prezidenta Bidena vyšle jasný signál o neochvejnosti a sile transatlantického spojenectva. Očakávanie sa naplnilo bez výhrad, summit ale nebol iba demonštráciou sily gest a významu spojenectva v dynamicky sa meniacom svete. Podstatnú časť rokovaní predstavovala reformná agenda NATO 2030.

Akcieschopnosť a sebavedomie

Povzbudivým faktom je evidentná akcienschopnosť Aliancie implementovať a ďalej rozvíjať reformné ambície aj napriek prebiehajúcej pandémie, ktorá svojím dosahom a implikáciami nemá v súčasných dejinách obdoby. Iba dva roky po tom, ako vysoký predstaviteľ spojeneckej krajiny vyslovil provokatívnu tézu o „mozgovej smrti“ NATO, dnes Aliancia sebavedome (a čo je dôležitejšie, aj hodnoverne) vykazuje znaky života opierajúce sa o vôľu obnoviť imidž Aliancie ako najsilnejšej a najschopnejšej organizácie svojho druhu.

Na plnohodnotné naplnenie tejto ambície však Aliancia potrebuje čo najpružnejšie a najkomplexnejšie reagovať na všetky kľúčové výzvy dneška. Či ide o kybernetickú bezpečnosť, prenikanie a posilňovanie hybridného pôsobenia hlavných geopolitických rivalov NATO, technologické výzvy meniace charakter vedenia boja, charakter predpokladov efektívnej obrannej politiky, alebo o globálne nekonvenčné hrozby typu pandemických a klimatických otázok, udržanie súhrnnej aliančnej strategickej prevahy je de facto podmienené našou schopnosťou adresovať celé spektrum zmienených problematik – tak vo vojenskej, ako aj v politickej dimenzii.

Presne na tento cieľ vznikol reflexný proces nazvaný NATO 2030. Cesta vpred je pritom už v mnohom jasná. Ako Aliancia potrebujeme nový a silný strategický dokument, ktorý bude našim kompasom na (potenciálne) zvyšok tohto desaťročia. Práve preto sa lídri dohodli na začatí prípravy Strategickej koncepcie NATO, ktorá by mala byť schválená už budúci rok, na summite v Madride.

Rozhodnutia a ambície

Súbežne so schválením začiatku práce na strategickej koncepcii alianční lídri prijali ďalších osem kľúčových rozhodnutí, ktoré definujú celkovú ambíciu reflexného procesu NATO 2030. Veľkou témou pri rozvoji politik a iniciatív je, prirodzene, vždy aj otázka financovania predmetnej ambície v adekvátnej miere. V prípade NATO je preto úplne prirodzené, že reformné procesy nemôžu obísť otázku tvorby budúceho spoločného rozpočtu NATO a že skôr či neskôr sa Aliancia bude musieť otvoriť myšlienke zvýšenia spoločných rozpočtov NATO (t. j. rozpočtu vojenského, civilného či investičného).

Veľkou témou nielen pre NATO, ale aj pre EÚ a vôbec všetky moderné krajiny je dnes politika budovania odolnosti. Odolnosti jednak v kontexte posilnenia bezpečnostných mechanizmov pri ochrane kritickej infraštruktúry, kybernetického priestoru či volebných procesov. Ale takisto odolnosti v zmysle celospoločenskej schopnosti navigovať v záplave „infodémie“ a udržať pri tom elementárnu dôveru medzi obyvateľstvom a vlastným štátom. V Aliancii posilňujeme tieto ambície cez adresovanie tzv. siedmich základných požiadaviek (7 baseline requirements) a historicky doteraz najefektívnejšou spoluprácou s Európskou úniou. Pričom v tomto kontexte sa môžeme pochváliť aj čoraz viac viditeľnou aktivitou nášho rezortu, predovšetkým vďaka iniciácii Akčného

V symbolickej rovine bolo ostatné stretnutie politických lídrov Aliancie dejiskom plnohodnotného návratu USA na transatlantickú scénu.

plánu koordinácie boja proti hybridným hrozbám, ktorý pripravujeme na národnej úrovni.

Z predmetného dokumentu už pri letmom pohľade jasne vyplýva, ako veľmi technológie menia charakter našej doby a aké významné implikácie z toho vyplývajú pre celý verejný sektor – vrátane rezortu obrany. Aj preto je dôležité vnímať aliančné rozhodnutie o zriadení tzv. akceleračného inovácií a takisto ustanovenie investičného fondu pre inovácie. Kým v 20. storočí to bol súkromný sektor, ktorý ťažil z výdobytkov, ktoré sa zrodili v armádnom prostredí (systém GPS či internet), dnes sa hlavný inovačný potenciál kumuluje do súkromnej sféry, a preto je nachádzanie synergií pre prenos know-how zo súkromnej do verejnej sféry kľúčovým predpokladom akceschopnej Aliancie.

Spôsobilosti a partnerstvá

Aj v kontexte obrany je dôležité venovať sa najvýznamnejšej výzve dneška a budúcnosti – vskutku existenčnej – klimatickej zmene. Kým pred pár rokmi bola téma klímy okrajovou záležitosťou, dnes je to etablovaná tematika, ktorej dôležitosť bude v aliančnom diskurze s istotou ďalej stúpať. Presne na tomto príklade vidíme adaptabilnosť NATO na adresovanie nových tém, respektíve na repriorizovanie tém podľa ich meniacej sa dôležitosti. Summit, prirodzene, nepokrýval iba „nové témy“. Prioritou pre nasledujúce desaťročie, a to nielen pre NATO, ale aj pre Slovensko, je ďalšia adaptácia a zdokonalenie spôsobilostného rámca na kolektívnu obranu a odstránenie (deterrence and defense) voči tradičným, resp. konvenčným bezpečnostným hrozbám prichádzajúcim z juhu alebo z východu.

Nemenej podstatným „detailom“ v agende NATO je sťahovanie síl a ukončenie 20-ročného operačného pôsobenia NATO v Afganistane. Aj keď sa NATO a jednotlivé spojenecké krajiny

nestahujú z Afganistanu „do poslednej nohy“, je evidentné, že ďalšie pôsobenie bude nepomerne iné ako to doterajšie. Slovensko dlhodobo presadzovalo v tejto otázke prístup v duchu hesla „spoločne dnu, spoločne von“, a tak ako doteraz ostávame našim legitímnym afganským partnerom k dispozícii pre stabilizáciu pomerov v tejto časti sveta.

Čo si Slovensko zo summitu odnáša?

Predovšetkým potvrdenie silnej transatlantickej väzby a potvrdenie vôle a odhodlania Aliancie pokračovať vo vojenskej a politickej dimenzii adaptácie na potreby súčasnosti. Rovnako sa potvrdzuje vôľa Aliancie adresovať výzvy na poli posilňovania vnútornej odolnosti štátov či na poli kľúčových technologických inovácií. Zo summitu odchádzame tiež s aktualizovanou politikou kybernetickej obrany (prvýkrát po siedmich rokoch), máme schválenú politiku prevencie a reakcie na sexuálne zneužívanie v konfliktoch a takisto Akčný plán reakcie na klimatickú zmenu. Potvrdili sme, že vzťahy NATO – Rusko ostávajú výzvou na ďalšie roky, rovnako ako správne uchopenie fenoménu mocenského rastu Číny. Aj vďaka aktivite Slovenska ostávajú témy Ukrajiny, rozširovania NATO a západného Balkánu trvalou súčasťou aliančnej agendy. V neposlednom rade sa vďaka modernizačným úsiliam, príspevkom do medzinárodného krízového manažmentu a kredibilnej rozpočtovej prioritizácie obrannej politiky posilňuje renomé a pozícia Slovenska vo vnútri Aliancie. To značí, že NATO samotné, ale aj Slovensko sú na správnej ceste k adresovaniu bezpečnostných výziev budúcnosti.

Text: Marian Majer
štatný tajomník MO SR
Foto: NATO, SITA

Krvná skupina: šport a medicína

Kariéru vojenského lekára skončil ako plukovník, patrí medzi svetové kapacity športového lekárstva a Tokio bude už jeho desiata olympiáda. Docent MUDr. Branislav Delej, PhD., MPH., je tiež riaditeľom a predsedom predstavenstva policajno-vojenskej Nemocnice sv. Michala.

Rešpektovaný odborník na športové lekárstvo, ktorý absolvoval študijné pobyty v USA, Brazílii, Číne, vo Veľkej Británii, v Nemecku, Rakúsku či Česku, bol vrcholovým juniorským cyklistom. Po nástupe na vojenskú lekársku fakultu v Hradci Králové sa už nemohol venovať športu na špičkovej úrovni, ale počas štúdia štartoval na prvých majstrovstvách Československa v triatlone. Ako čistý amatér bol vo federálnych tabuľkách vtedajšieho triatlonového „Železného muža“ na siedmom mieste. A ak vtedy ako mladý chalan bez problémov zvládol na jeden záťah zaplávať 3,6 km, odjazdiť 180 kilometrov na bicykli a zabehnúť maratón, dnes sa najviac kamaráti so športovým cestným bicyklom a popri ňom hrá tenis aj golf.

Tenisky, uniforma a plášť

Ako účastník či prednášajúci na niektorom z dvoch stoviek medzinárodných kongresov vojenských a potom športových lekárov si možno nie raz spomenul, že aj on patril medzi tie šťastné deti, ktoré si po vyučovaní obuli tenisky a na šport využívali prešovské ulice a všetky priestory, kde sa dal hrať futbal, hokej, basketbal či pingpong. Pod trénerským vedením začínal so športovou gymnastikou. Keď sa ho pýtame, či bola súčasťou jeho detských snov aj vojenská uniforma či lekársky plášť, pousmeje sa. Vraj len spolovice. „Už ako chlapec som chcel byť lekárom, ale dostať sa na medicínu bol veľký problém. Hoci z rodiny nikto nebol ani lekár, ani vojak, vyhodnotil som si, že na vojenskej lekárskej fakulte by som mohol mať šanci viac.“

Oproti civilným mali vojenská medicína podmienky štúdia náročnejšie. Museli absolvovať prijímač, rôzne cvičenia či bojové popluchy. Zo 142 spolužiakov v prvom ročníku ich promovala v roku 1986 len polovica. „S odstupom času však hodnotím rozhodnutie stať sa vojenským lekárom veľmi pozitívne. Armáda v nás vypestovala precízny prí-

stup k povinnostiam, morálno-vôľové vlastnosti aj zodpovednosť voči organizácii, čo mi ostalo na celý život.“

Nadšenie a sklamanie

Ambiciózneho mladého lekára po skončení postgraduálneho štúdia vo Vojenskej nemocnici v Košiciach, kde už býval a mal rodinu, prevelili v roku 1988 na leteckú základňu v Kuchyni. Tie najlepšie, ako aj najhoršie spomienky na vojenské zdravotníctvo sa mu viažu s bývalou Vojenskou nemocnicou v Bratislave. „V roku 1991 som sem nastúpil na chirurgické oddelenie a začal som sa venovať tomu, čo som chcel ako lekár robiť,“ spomína s nadšením. V roku 1995 z jeho iniciatívy založili v nemocnici traumatologicko-ortopedické oddelenie, kde sa po troch rokoch stal primárom. Viedol ho trinásť rokov. Vojenská kariéra plukovníka Deleja sa však skončila predčasne. Ku koncu roka 2003 musela po rozhodnutí ministra obrany väčšina vojenských lekárov vo vojenských nemocniciach odísť do civilu. „Vraj to súviselo s našim vstupom do NATO, keďže sme mali príliš veľa dôstojníkov vo vysokých funkciách. Pritom v Česku bola situácia veľmi podobná,

ale vojenských lekárov z uniforiem nevyzliekali. Aj preto potom nemali problém s ich nedostatkom.“ Aj ako civil pokračoval v pozícii primára, neskôr výkonného riaditeľa a dokonca generálneho riaditeľa. Vojenská nemocnica sa napriek problémom rozvíjala a mohla rásť. No vtedy prišlo ešte väčšie sklamanie: „Musím povedať, že nielen vojenský zdravotnícky personál, ale aj azda všetci vojaci boli proti tomu, aby v roku 2009 došlo v Bratislave k fúzii vojenskej a policajnej nemocnice.“ Nič sa však nedalo robiť, musel akceptovať politické rozhodnutie a nadchádzajúcu realitu. Keďže kocky boli hodené, prvé dva roky bol zástupcom generálneho riaditeľa spoločnej nemocnice a podpredsedom predstavenstva. Venoval sa projektovaniu jej nového areálu v centre mesta – až kým celé predstavenstvo vtedajší minister vnútra neodvolal.

Nedospievaná pieseň

V tom období už bol predsedom lekárskej komisie Slovenského olympijského výboru (SOV) či predsedom komisie športovej medicíny a športových vied SOV. Bol tiež lekárom reprezentačného tímu basketbalistiek, stolných tenistov,

ako aj našich reprezentantov na olympiádach. Tiež na niektorých paraolympiádach či majstrovstvách sveta. Založil dnes už renomované neštátne zdravotné centrum špecializujúce sa na poskytovanie starostlivosti pre športovcov a jeho vtedajšie aj súčasné aktivity by boli na niekoľko ďalších odsekov. Prečo sa teda rozhodol prijať ponuku a po desaťročí sa 14. mája 2020 do Nemocnice sv. Michala vrátiť? A ako ju chce preliečiť, respektíve potiahnuť dopredu?

„Vnímam to ako nedospievajúcu pieseň. Záleží mi takpovediac na zdravom vývoji aj môjho dieťaťa, pri ktorom som bol, keď sa kreslili projekty a kopali základy. Pravdaže, riadiť takúto nemocnicu je aj vecou prestíže a zodpovednosti, takže ďakujem za dôveru. Nemocnica je úžasná, budova je supermoderná, máme skvelých lekárov, sestričky a ďalší personál, po tejto stránke funguje perfektne. Z hľadiska manažmentu však organizácia zdravá nebola. Ak hovoríme o chorobách, vieme o nich, máme ich diagnostikované a v intenzívnej liečbe budeme pokračovať. Nebudem však teraz hovoriť o starých hriechoch, pre ktoré som vymenil značnú časť manažmentu. Ide mi o to, aby sme budovali modernú nemocnicu postavenú aj na rešpektovaní všetkých pravidiel vrátane tých v oblasti verejného obstarávania a aby sme poskytovali zdravotnú starostlivosť na najvyššej úrovni.“ A ešte niečo. Riaditeľ B. Delej otvorene hovorí, že hoci ministerstvá vnútra aj obrany majú v nemocnici podiel po 50 %, vojaci zjavne neboli na rovnocennej koľaji. „To bol jeden z prvých krokov, aby vojaci, policajti, záchranári či členovia horskej služby boli u nás ako klienti na jednej úrovni. Hoci, samozrejme, ostávame nemocnicou aj pre civilnú verejnosť.“

Šport pre všetkých

Rozprávať sa s Branislavom Delejom je podobné listovaniu v encyklopédii rezortného a slovenského zdravotníctva, ako aj športového lekárstva. A to od vývoja strategických zdravotníckych rozhodnutí viacerých vlád a ministrov až po stav kolenných úponov Petry Vlhovej či aktuálnu zdravotnú kondíciu Mateja Tótha. Ako prezident Slovenskej spoločnosti telovýchovného lekárstva hovorí napríklad o nešťastnom kroku ministra zdravotníctva v roku 2003, keď zrušili telovýchovné lekárstvo ako odbor. Príslušné výkony od športových preventívnych prehládok až po rôzne ďalšie vyšetrenia nie sú odvtedy platené z verejného zdravotného poistenia. „Pýtam sa, ako chceme rozvíjať šport a zdravie športujúcich ľudí, ako môžeme hovoriť o športe pre všetkých, ak im zoberieme takú základnú vec?“ kladie si otázku, po ktorej hneď nasleduje odpoveď: „Naša spoločnosť má asi 130 športových leká-

rov, ale aktívne túto činnosť vykonávajú ani nie štyridsiati. Ambulancií telovýchovného lekárstva máme minimum. No nielen preto bojujeme, aby sa to vrátilo späť, pretože predovšetkým ide o zdravie tisícok športujúcich ľudí,“ hovorí pokojným a zároveň odhodlaným hlasom bojovník – plukovník.

Starostlivosť o tých naj

„Po skúsenostiach, čo mám ja a čo majú aj kolegovia športovní lekári, si dovoľím tvrdiť, že lekár, ktorý by nebol sám niekedy športovcom, ktorý nezažil šport na vlastnej koži, sa v tomto odbore pre-

„Lekár, ktorý nezažil šport na vlastnej koži, sa v tomto odbore presadí len ťažko. Lebo jedna vec je liečiť a druhá je vžiť sa do duše športovca, vnímať, čo sa v ňom odohráva!“

sadí len ťažko. Lebo jedna vec je liečiť a druhá vec je vžiť sa do duše športovca, vnímať, čo sa v ňom odohráva,“ poznamená doktor Delej po tom, keď sa opäť preladiť na predolympijskú tému a na vrcholových športovcov. „Samozrejme, aj u nešportujúceho pacienta je našim jednoznačným úsilím urobiť pre jeho zdravie všetko, čo sa dá. Špecifikom u športovcov je to, že sa chcú čím skôr zapojiť do veľmi náročného tréningového procesu a ich organizmus musí byť opätovne pripravený znášať neraz až extrémnu záťaž. A aj preto ak sú športovní lekári zväčša atestovaní chirurgovia, traumatológovia alebo ortopédi, je nevyhnutné, aby boli pre športovcov psychologmi – a to najlepšie zvládnu, ak sú sami zapálení pre šport.“

Docent Delej vysoko oceňuje aj prácu zdravotníckeho centra banskobystrickej Dukly pod vedením športových lekárov Vladimíra Vachalíka a Jána Bendu. Vie, že aj oni urobili všetko pre to, aby všetci športovci VŠC vycestovali do Tokia zdravotne fit. Stará sa pritom o nich aj on.

Keď budú fanúšikovia našich športovcov počítať, koľko spomedzi slovenských reprezentantov vycestovalo do Tokia z rezortu obrany, tak trochu by medzi nich mohli pripočítať tiež hlavného lekára našej štátnej reprezentácie docenta Branislava Deleja, plukovníka v. v. „Ak je pre každého športovca jeho Mt. Everestom účasť na olympiáde, rovnako to vnímam aj ja z pozície športového lekára,“ priznáva muž, ktorý sa od roku 2000 okrem olympiády v Salt Lake City zúčastnil na všetkých. Vzápätí dodáva: „Je alarmujúce, že každý rok máme menej a menej športovcov nielen na olympiáde, ale aj v rámci našich športových zväzov. Preto držíme palce našim najlepším – aby ich úspechy mohli byť motiváciou a príkladom predovšetkým pre mladých, aby sme sa na Slovensku opäť rozchýbali.“

Text: Pavol Vitko

Foto: archív B. D.

Cvičenie Brave Warrior 21

Od 24. mája do 11. júna sa v maďarskom vojenskom výcvikovom priestore Várpalota s účasťou ozbrojených síl Maďarska, Spojených štátov, Chorvátska, Poľska, Ukrajiny a Slovenska uskutočnilo medzinárodné cvičenie Brave Warrior 2021 ako súčasť cvičenia Europe Defender 21. Cieľom bolo precvičiť defenzívne operácie v medzinárodnom prostredí. Ozbrojené sily SR sa na cvičení podieľali mechanizovanou rotou pod velením kapitána Jozefa Liptáka, ako aj príslušníkmi veliteľstva a štábu 22. mechanizovaného práporu Michalovce, ktorí boli v rámci cvičenia súčasťou 3. mechanizovaného práporu 5. mechanizovanej brigády.

Súťaž svätej Barbory

V lotyšskom výcvikovom priestore Adaži sa uskutočnila medzinárodná súťaž delostreleckých a prieskumných jednotiek St. Barbara Warrior Competition pod záštitou slovenského kontingentu ako vedúcej krajiny v oblasti palebnej podpory v rámci lotyšskej bojovej skupiny. Cieľom bolo precvičiť a upevniť zručnosti jednotlivých obslúh v príprave a presnosti palby delostreleckých jednotiek na cieľ, činnosti spojené s pozorovaním a opravami palieb predsunutých pozorovateľov a zároveň aj preveriť spoluprácu všetkých prostriedkov palebnej podpory nasadených v prospech eFP BG Lotyšsko, demonštrovať a využiť palebnú silu delostreleckej a prieskumnej odbornosti. V kategórii Obsluha palebného družstva zvíťazilo 5. palebné družstvo veliteľa rotného Patrika Mihalčina. Rotnému Mihalčinovi veliteľ bojovej skupiny udelil ocenenie Defender of the Week. Kategóriu Predsunutí pozorovatelia vyhral slovenský tím Fox v zložení desiatnik Slavomír Kešer a slobodník Jozef Krišo. Medzi mínometnými družstvami bolo najlepšie družstvo Lion z Českej republiky.

■ Prví štyria zo slovenských pilotov, ktorí aktuálne pôsobia na americkej leteckej základni v Tucso, absolvovali v rámci 162. stíhacieho krídla Arizonskej leteckej národnej gardy svoj prvý samostatný let na stíhacom lietadle F-16 bez inštruktora.

■ V martinskej základni výcviku a mobilizačného dopĺňovania slávnostnou vojenskou prisahou ukončilo sedemtýždňový základný vojenský výcvik 102 čakateľov prípravnej štátnej služby, z toho 14 žien. Slávnosť sa uskutočnila bez účasti rodinných príslušníkov a verejnosti.

■ Kadeti z Akadémie ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika vojaci 1. stupňa Jakub Nyéki a Samuel Legerský s úspechom absolvovali mesačný vojenský kurz typu Commando vo Francúzskom národnom výcvikovom stredisku. Jakub Nyéki obsadil v čate druhé miesto a organizátori odporučili, aby OS SR vyslali absolventov výcviku na kurz najvyššej úrovne budúci rok.

■ V obci Rudno nad Hronom v Žarnovickom okrese, ktorú zasiahla povodeň po pretrhnutí protipovodňovej hrádze, pomáhalo 25 vojakov.

■ Od 17. do 28. mája sa v technickej letke opráv a predpísaných prác vrtuľníkového krídla Prešov po prvý raz konala odborná prax žiakov SPŠ strojníckej Košice.

■ V Akadémii ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika sa 27. mája formou online súťaže o najlepšiu vedeckú a odbornú prácu uskutočnil 23. ročník študentskej vedeckej konferencie. V šiestich odborných sekciách svoje práce prezentovalo 57 študentov.

■ 91 príslušníkov práporu podpory velenia pozemných síl absolvovalo vo VVP Turecký vrch intenzívny výcvik.

■ Príslušníci vrtuľníkového krídla Prešov v rámci projektu Nájdi si svoj domov pripravili športové popoludnie pre košické centrum pre deti a rodiny. Okrem hier a súťaží predstavili deťom aj svoju prácu, výzbroj a výstroj.

■ Príslušníci veliteľstva vzdušných síl si na pechotnej strelnici Mičiná precvičovali bojovú prípravu jednotlivca. Absolvovali strelbu, precvičili si zručnosti pri manipulácii s pridelenou osobnou zbraňou, pravidlá a postupy pri podávaní prvej pomoci.

■ Pozorovatelia z veliteľstva síl pre špeciálne operácie, výcvikovej základne síl pre špeciálne operácie a 23. motorizovaného práporu sa zúčastnili na medzinárodnom cvičení Swift Response v Rumunsku, kde cvičilo viac než sedemtisíc výsadkárov.

■ Špecialisti z Národného centra EOD a RCHBO Nováky spolu so stálym pyrotechnickým personálom leteckej strelnice a ženistami zo Serede z jednotky EOD absolvovali v priestoroch Vojenského obvodu Záhorie výcvik s reálnou pyrotechnickou činnosťou – hĺbkové vyhľadávanie nevybuchutej munície.

■ V Centre výcviku Lešť sa začal intenzívny výcvik jednotiek 13. mechanizovaného práporu. Výcvik zameraný na taktickú, ženijnú a chemickú prípravu, ako aj prípravu mechanizovaných rôt pokračoval v prvom júnovom týždni.

■ Kadeti 4. ročníka študijného programu bezpečnosť a obrana štátu (G-30) Akadémie ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika absolvovali s príslušníkmi ženijného práporu výcvik v mínovaní s ostrou ženijnou muníciou. Poslucháči vojenskej odbornosti L10 absolvovali prax v logistických práporoch brigády bojového zabezpečenia.

Instructor Training Course

V posádke Rožňava sa v máji uskutočnil kurz Instructor Training Course pod záštitou britského mobilného výcvikového tímu (British Military Advisory Training Team – BMATT). Zúčastnili sa na ňom vojenski profesionáli z práporu radiačnej, chemickej a biologickej ochrany a z raketometného oddielu.

Osnovy kurzu boli v kompetencii inštruktorov BMATT kapitána Daniela Wooda a rotmajstra Timothyho Hughesa. Prvý týždeň sa zamerali na zvládnutie teórie. Kurz vyvrcholil trojdňovým takticko-poradovým cvičením vo výcvikovom priestore PVZ Gemerská Hôrka s cvičnou a imitačnou muníciou s účasťou figurantov.

Okrem toho, že slovenskí vojaci si mohli osvojiť i prehĺbiť vedomosti a zručnosti vďaka bohatým skúsenostiam príslušníkov britskej armády, bol kurz cenným nástrojom na zdokonalenie vojenskej angličtiny.

Foto: pplk. v. v. Peter Sobek

Rekordný záujem o vojenské povolanie

Do Ozbrojených síl SR sa hlási najviac záujemcov za uplynulých desať rokov. Rezort evidoval už za prvých päť mesiacov tohto roka 2 613 žiadostí na obsadenie funkcií v hodnosti vojak 2. stupňa, čo prekračuje celoročné priemery od roku 2011.

„Je zrejmé, že pod enormný záujem stať sa súčasťou skvelého tímu našich ozbrojených síl sa podpísalo aj intenzívne nasadenie profesionálnych vojakov do mnohých rôznorodých úloh pri ochrane bezpečnosti krajiny, ako aj zdravia našich obyvateľov. Najmä pandémia totiž priblížila profesionálov v uniforme verejnosti, keď boli dlhé mesiace dôležitou oporou krízového manažmentu krajiny,“ ocenil minister obrany SR Jaroslav Naď. Zároveň vyzdvihol, že rastúci trend nie je výsledkom nákladných kampaní na podporu regrutácie, ako to bolo v minulosti, ale naopak, reálnej skúsenosti občanov s povolaním profesionálneho vojaka a kvalitnej a otvorenej komunikácie rezortu voči verejnosti.

Veľký záujem je aj o štúdium na Akadémii ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika, kde do konca mája evidovali 854 žiadostí.

Aj preto bol počet kadetov – študentov vojenskej vysokej školy – zvýšený na 195.

Podľa Personálneho úradu Ozbrojených síl SR aktuálne v hodnostnom zbere mužstva chýbajú najviac vodiči s vodičským oprávnením C a E, v hodnostnom zbere dôstojníkov sú to najmä špecialisti na informačné a telekomunikačné technológie, v elektroodbornostiach, ale aj lekári.

Revolučný rok 1848 v Rakúskom cisárstve

Revolučné hnutie, ktoré sa v rokoch 1848 – 1849 prehnilo takmer celou Európou, sa symbolicky označuje za jar národov.

Revolúcia v Rakúskom cisárstve a v jej kontexte uhorská revolúcia a slovenské povstanie v meruôsmych rokoch patria k mimoriadne dôležitým a významným medzinárodným dejinám. Žiada sa pritom podotknúť, že revolúcia v habsburskej monarchii – tak v rakúskej, ako aj v uhorskej časti – mala viacero podob, nositeľov i cieľov; bola teda nesmierne protirečivým historickým procesom.

V revolúcii každý zainteresovaný subjekt presadzoval svoje vlastné záujmy, či už politické, sociálne, alebo národné. Preto je aj interpretácia meruôsmych rokov nejednoznačná a protirečivá. V plnej miere je to príznačné nielen pre revolúciu, ale aj pre samotné slovenské povstanie, hoci sa to v slovenskej historiografii ani na hodinách dejepisu priveľmi nezodrazňuje.

Feudálne prežitky, skostnatený a represívny štátny aparát, reprezentovaný kancelárom Klemensom Wenzelom von Metternichom, sa v habsburskej monarchii

čoraz viac dostávali do rozporu s duchom a potrebami spoločnosti. Cesta k revolúcii mala v národnostne pestrej monarchii, v porovnaní s ostatnými európskymi krajinami, jedno špecifikum. Úsilie o presadenie liberálnych a demokratických zákonov sa prekrývalo so zápasom o národnú emancipáciu.

Boje a zhromaždenia

Dňa 13. marca 1848 vypukli vo Viedni nepokoje a po dvojdných bojoch na barikádach musel nepopulárny Metternich abdikovať. Na zhromaždeniach v Pešti bol 15. marca vyhlásený boj za ústavu a reformy. Narýchlo zostavená uhorská vláda na čele s Ľudovítom Batthyányom (Batthyány) začala vyjednávať s panovníkom o väčšej miere nezávislosti Uhorska od Viedne. Uhorská vláda zrušila cenzúru a zriaďovala národné gardy.

Súčasne vypuklo spontánne národné a revolučné hnutie medzi Čechmi, Slovákmi, Rumunmi, Srbmi, Chorvátmi i Poliakmi. Vnútropolitickú krízu skom-

plikovala vojna vyhlásená sardínskym kráľom Karolom Albertom 26. marca 1848. Vojská potrebné na pacifikáciu domácich pomerov museli byť odvlečené na talianske bojisko. Rakúska vláda vy-

Bán Josip Jelačić v kruhu odpočívajúcich chorvátskych vojakov po bitke pri Schwechate koncom októbra 1848

Zhromaždenie slovenského ľudu na jar 1848, nedokončený obraz Petra M. Bohúňa

dala 25. apríla 1848 návrh ústavy, ktorá poskytovala niektoré občianske slobody, ale nepočítala so všeobecným hlasovacím právom, čo vyvolalo vlnu protestov a nepokojov. Po vypuknutí opätovného povstania vo Viedni 17. mája 1848 panovník Ferdinand V. ušiel aj s dvorom do Innsbrucku.

Študenti a strieľajúca dievčina na pražskej barikáde počas povstania v júni 1848

Situácia sa postupne vyhrotila aj v Uhorsku, keď liberálna vláda, usilujúca sa o väčšiu mieru národnej slobody, nebola ochotná poskytnúť viac slobody ostatným národom. Napätie medzi Maďarmi na jednej strane a Rumunmi, Srbmi, Slovákmi a Chorvátmi na strane druhej narastalo a skomplikovalo vývoj udalostí v Uhorsku.

Barikády v Prahe

Rakúskej vláde sa vďaka vojenskému zásahu v máji 1848 podarilo potlačiť revoltu v Krakove, ale už v júni musela riešiť situáciu v Prahe, kde aj pod vplyvom rokovania Slovanského zjazdu (2. – 12. júna) vypuklo povstanie. Zrážky Pražanov a revolučných študentov, ktorí začali stavať barikády, prerástli do otvoreného boja. Cisárске vojsko generála Alfreda Windischgrätza rýchlo rozdrvil pražských povstalcov, ktorí 17. júna 1848 kapitulovali. Na barikádach a v pouličných bojoch padlo 43 povstalcov.

Vo Viedni sa 22. júla 1848 zišiel ríšsky snem s úlohou vypracovať novú ústavu. Chýbali len zástupcovia Uhorska a talianskych provincií. Postavenie rakúskej

vlády posilnilo víťazstvo cisárskeho vojska maršala Josefa Václava Radecského na talianskom bojisku v bitke pri Custoze a dobytie Milána 6. augusta. Po uzavretí prímeria so sardínskym kráľom Karolom Albertom sa cisársky dvor vo Viedni rozhodol skončiť aj s revolúciou v Uhorsku. Viedenská vláda vyhlásila 31. augusta všetky zákony vydané uhorskou vládou za neplatné.

V polovici septembra, po dohode s rakúskou vládou, začal chorvátsky bán Josip Jelačić vojenské ťaženie proti Uhorsku, kde bola z vojensko-politického hľadiska komplikovaná situácia. Začiatkom roka 1848 bolo na území Uhorska dislokovaných 45 peších práporov, 14 jazdeckých plukov a jeden delostrelecký pluk cisárskej armády v celkovom počte približne 55 000 mužov.

Za cisára, za kráľa

Práve Jelačičov vojenský vpád do Uhorska, na ktorý nemal oficiálny rozkaz, ale iba súhlas rakúskeho ministra vojny Theodora Bailleta de Latour, vyvolal zásadnú zmenu v postoji veliteľov a príslušníkov útvarov cisárskej armády dislokovaných či doplňovaných v Uhorsku. V chaose prepleťajúcich sa i odporujúcich si lojalít tu stáli proti sebe dve časti tej istej armády, pričom obidve strany sa odvolávali na ochranu a vernosť trónu – jedna cisárskeho, druhá kráľovského, paradoxne však išlo o toho istého panovníka, Ferdinanda V. Na stranu uhorskej vlády sa z uvedených útvarov pridalo 23 peších práporov, štyri hraničiarske pluky a osem jazdeckých plukov.

Baťaňova uhorská vláda podala 16. septembra demisiu a na čelo uhorskej revolúcie sa postavil Výbor na obranu krajiny, ktorý viedol Ľudovít Košút (Kossuth). Výbor si počínal úspešne, takže Jelačič sa musel vzdať plánovaného ťaženia na Budín a v prvých októbrových dňoch ustúpil z krajiny. Viedenská vláda odpovedala vyhlásením výnimočného stavu v Uhorsku, rozpustila uhorský snem a Jelačiča, ktorý mal vtedy hodnosť poľného podmaršala, vyme-

novala za hlavného veliteľa cisárskych vojsk v Uhorsku.

Obyvatelia Viedne sa 6. októbra 1848 postavili na obranu uhorskej revolúcie. Radikálom sa podarilo načas ovládnuť mesto. Obeťou rozvášneného davu sa stal aj minister vojny generál de Latour, ktorého zlynčovali a obesili na pouličnú laternu. Panovník ušiel do Olomouca a väčšina účastníkov snemu odišla do Kroměříža.

Bitka pri Schwechate

Revoltu vo Viedni sa spojeným silám Jelačiča a Windischgrätza, ktorý bol vymenovaný za hlavného veliteľa cisárskej armády, podarilo potlačiť až po troch týždňoch ťažkých bojov, čím sa revolúcia vo Viedni skončila. Uhorské vojská, ktoré sa po dlhšom váhaní vydali na pomoc viedenskej revolúcii, boli 30. októbra v bitke pri Schwechate porazené. O víťazstvo cisárskych vojsk sa významne zaslúžil bán Josip Jelačić.

Dňa 22. novembra v Kroměříži obnovil ríšsky snem svoju činnosť, prerušenú vypuknutím povstania vo Viedni. Ríšski poslanci boli ovplyvnení vojenskými úspechmi konzervatívnych reakčných síl a cisárskym dvorom, zdržujúcim sa v blízkom Olomouci. Dňa 27. novembra bol za nového predsedu ríšskeho snemu vymenovaný konzervatívny politik Felix Schwarzenberg, zástanca centralizovanej monarchie.

Cisár Ferdinand V., zvaný Dobrotivý, ktorý vzhľadom na svoj psychicko-somatický stav nemal predpoklady na plnohodnotný výkon panovníckej funkcie, 2. decembra 1848 abdikoval a trón zdedil jeho sotva 18-ročný synovec František Jozef. Keď si Ferdinand V. zložil korunu z hlavy a odovzdal ju čerstvému a ešte kľáčiacemu cisárovi, dobromyseľne a zjavne nechápajúc vážnosť revolučnej doby, povedal: Boh ti žehnaj a buď poriadny, Boh ťa ochráni!

Text: doc. PhDr. Vladimír Segeš, PhD.

Vojenský historický ústav

Obeťou revolučných nepokojov vo Viedni sa stal minister vojny generál de Latour, ktorého 6. októbra 1848 obesili na pouličnú lampu

Olympiáda a bezpečnosť

Na minulej letnej olympiáde v Riu de Janeiro sa zúčastnilo viac než 11 000 športovcov a mesto privítalo vyše milióna návštevníkov. Rozsiahla udalosť si vyžiadala mimoriadne bezpečnostné opatrenia, do ktorých bolo zapojených 80 000 príslušníkov ozbrojených zložiek.

Dohliadali na verejný poriadok, zabezpečovali športoviská a ďalšie priestory, ochraňovali oficiálnych predstaviteľov i športovcov. Aj vďaka dronom, počítačom, automatickému sledovaniu a ďalšej technike mohol Medzinárodný olympijský výbor vyhlásiť olympiádu v Riu za úspech aj z hľadiska bezpečnosti. Ako to bývalo v minulosti?

Incidenty v staroveku

Bezpečnosť bola počas starovekých olympiád garantovaná dohodou o prímerí medzi gréckymi mestskými štátmi. Napriek všeobecne zažitému mýtu, že v čase olympijských hier Gréci odložili zbrane a namiesto vojen viedli súboje na štadiónoch, olympijské prímerie bolo iba čiastočné. Teritoriálne sa vzťahovalo na mestský štát Elis, do ktorého patrila aj svätostánok Olympia, kde sa hry odohrávali. Chránení boli tiež účastníci hier z radov športovcov a divákov aj počas ich cesty do a z dejiska hier.

Historické zdroje nepoukazujú na mnoho incidentov. Okrem niekoľkých šarvátok medzi zápasníkmi, ktorí porovnávali svoje bojové schopnosti mimo zápasníckych ringov, došlo k narušeniu prímeria len párkrát. Prvý zaznamenaný incident sa stal roku 421 p. n. l., keď Sparta vtrhla do mesta Lepreon. Elis, považujúci Lepreon za svoje územie, spoločne s Aténami a Argom obvinili Spartu z narušenia olympijského prímeria a spartanských športovcov vylúčili z účasti na hrách. O samotnom ohrození hier však nemožno hovoriť.

Kontroverznějšíu situáciu spôsobil samotný Elis. V istom čase pred rokom 364 p. n. l. dobyla Olympiu susedná Arkádia, ktorá pokračovala v organizovaní

olympijských hier. Počas prebiehajúcich súbojov v zápasení elijskí vojaci vtrhli do Olympie, žiadajúc jej navrátenie. Útok bol neúspešný, no Elis sa eventuálne opäť stal ochrancom Olympie, garantom prímeria a organizátorom hier. O ďalších podstatných narušeniach bezpečnosti na starovekých olympiádach nevieme.

Diktátor za sklom

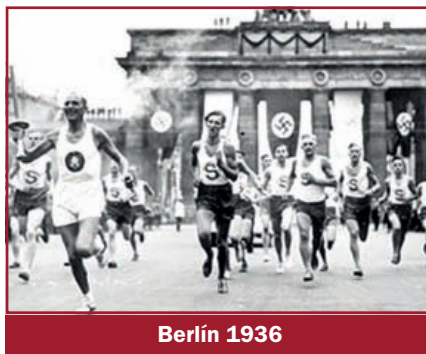
Vzhľadom na postupne narastajúcu masovosť moderných olympiád sa zvyšovala i dôležitosť bezpečnosti. Nie vždy však bolo prioritou chrániť dejisko a športovcov pred prípadnými útokmi. Opatrenia počas zimných i letných olympijských hier v Nemecku v roku 1936 (Garmisch-Partenkirchen a Berlín) boli smerované predovšetkým na to, aby nebol ohrozený nacistický režim. Záujmom bolo zabrániť akýmkoľvek incidentom vo forme politického protestu či sabotáže. Gestapo sa tiež usilovalo za každú cenu znemožniť rozširovanie informácií o rasizme a represáliách vtedajšieho režimu. Najprísnejšie opatrenia sa týkali bezpečnosti samotného Hitlera, ktorý mal okolo seba neustále ochranu zloženú z expertov z radov SS. Presúval sa len

v obrnených automobiloch a na štadióne bol chránený nepriestrelným sklom. Na druhej strane niektoré opatrenia boli nanajvýš laxné: do priestorov komplexu Reichssportfeldu, kde sa konala väčšina súťaží, bolo možné vojsť bez vstupenky. Divákov neprehliadali pri vstupe na športoviská, takže i na hlavný štadión bolo teoreticky možné priniesť zbraň. K vážnym bezpečnostným incidentom nedošlo, ale príležitosti na to boli. Napríklad na plaveckom štadióne sa k Hitlerovi priblížila Američanka Carla de Vries. Pôvodne chcela Führera len požiadať o autogram, no súc nadšená z tohto stretnutia, spontánne ho počastovala bozkom na líce. Hitler po tomto incidente prepustil viacerých členov ochranky.

Strelba do demonštrantov

Počas nasledujúcich olympiád nebola bezpečnosť hlavnou otázkou. Napríklad pred olympiádou v Tokiu v roku 1964 bolo zorganizovaných niekoľko prieskumov verejnej mienky. Obavy o bezpečnosť počas nadchádzajúcich hier nikdy nepatrili medzi naliehavé. Aj preto bolo hlavným úsilím organizátorov zaručiť, aby sa miestni obyvatelia správali k návštevníkom a športovcom úctivo a slušne a svoje nadšenie nevyjadrovali príliš horlivo.

Už o štyri roky neskôr sa však veľa zmenilo. Rok 1968 bol veľmi búrlivý, západným svetom zmietali študentské protesty. Tie sa nevyhli ani Mexiku, ktoré sa olympiádou usilovalo ukázať svetu svoju vyspelosť. Ale študenti považovali olympiádu za neúmerne drahú a požadovali jej zrušenie. Predstavitelia Mexika boli neoblomní. Radšej než riskovať blamáž zrušením hier, využili

Berlín 1936

hrubú silu na potlačenie protestov. Deň dní pred začiatkom olympiády sa na námestí v štvrti Tlatelolco v Mexiku zišlo asi 10 000 ľudí. Armáda a polícia uzavrela východy z námestia a začala strelbu do demonštrantov. Podľa údajov historikov zahynulo najmenej 300 ľudí, tisíce študentov bolo zadržaných.

Olympiáda bola týmto incidentom poznačená. Počas prebiehajúcich hier si návštevníci museli zvykať na prítomnosť ozbrojených zložiek dohliadajúcich na poriadok. Aj keď počas hier nedošlo k závažným narušeniam bezpečnosti, táto skúsenosť bola kľúčová pre budúcnosť.

Tragický Mníchov

Organizátori nasledujúcich hier v Mníchove sa chceli odlišiť od skúsenosti

Mníchov 1972

„nacistickej olympiády“ v roku 1936 i od militarizácie hier v Mexiku. Záujmom bolo zorganizovať otvorené a demokratické olympijské hry. Podľa toho bola navrhnutá i olympijská dedina. Namiesto opevneného územia išlo o relatívne voľne zabezpečený priestor, v ktorom boli stráže ozbrojené iba v noci. Aj pre tieto opatrenia sa palestínskym militantom, odetým v športovom oblečení, podarilo relatívne ľahko preniknúť do

ubikácie izraelskej delegácie. V dôsledku teroristického činu zahynulo päť izraelských športovcov a šesť trénerov. Éra otvorených olympiád sa skončila.

Už počas letných olympijských hier v roku 1976 v Kanade boli prijaté najprísnejšie opatrenia. Olympijskú dedinu obklopoval trojmetrový ostnatý drôt, okolo ktorého strážili vojaci s automatickými zbraňami. Pri vstupoch boli psy schopné vypátrať výbušniny, na terasách strážili snajperi. Na rôznych miestach dediny boli skryté kamery a odpočúvacie zariadenia. Pri vstupe bolo požadované predloženie akreditácie a prechod detektorom kovov. Vojaci strážili autobusy delegácií počas presunov. Bezpečnostné opatrenia v Montreale boli veľmi efektívne, keďže došlo len k minimu incidentov. Organizátori ďalších olympiád sa mali čím inšpirovať.

Nenechať nič na náhodu

Ani počas olympijských hier v Moskve v roku 1980 nebolo nič nechané na náhodu. Okrem záujmu zabezpečiť športovcov a športoviská, dobré usporiadanie olympiády malo aj geopolitický charakter. Sovietsky zväz chcel ukázať svoju schopnosť zabezpečiť najväčšiu svetovú športovú udalosť veľkolepo, a neumožniť tak západným protivníkom kritizovať ani najmenšie zlyhania. Obávajú sa narušenia poriadku zvnútra i sabotáže a terorizmu zvonku, ministerstvo vnútra a KGB začalo rozsiahlu kampaň na potlačenie zločinnosti, izoláciu sovietskych občanov od návštevníkov a zabránenie vstupu medzinárodných teroristov na územie ZSSR. Podobné opatrenia prijali vlády niektorých iných krajín na budúcich olympiádach.

Moskva 1980

Obava z ohrozenia zvnútra i zvonku definovala prípravy olympiád v Soule 1988, Barcelone 1992, Salt Lake City 2002, v Pekingu 2008 i v Soči 2014. Jednotlivé krajiny zavádzali čoraz širšie spektrum techniky na kontrolu pohybu účastníkov, na oddelenie športovcov a delegácií od divákov a na zamedzenie prístupu nežiaducich osôb. Olympijské hry sa stali vynikajúcim prostredím na nácvik sledovania a udržiavania poriadku vo verejnom priestranstve.

História olympiád je aj úspešná, aj tragická. Najmä vývoj posledných päťdesiatich rokov ukazuje, ako možno pomocou techniky a bezpečnostných opatrení urobiť z nepredvídateľnej udalosti lineárnu a kontrolovateľnú situáciu. Organizátorom hier zároveň umožňuje prezentovať hostiteľskú krajinu ako bezpečnú pre turizmus či prípadné investície. Pravdaže, bezpečnosť nado všetko, ale zdravo kritický účastník či divák sa musí sám rozhodnúť, či ponúkaná realita nie je niekedy iba klamom neraz autoritárskych režimov, ktoré sa usilujú využiť olympiádu na prezentáciu svojej moci.

Text: Maroš Cuník
Analytický útvar MO SR

Barcelona 1992

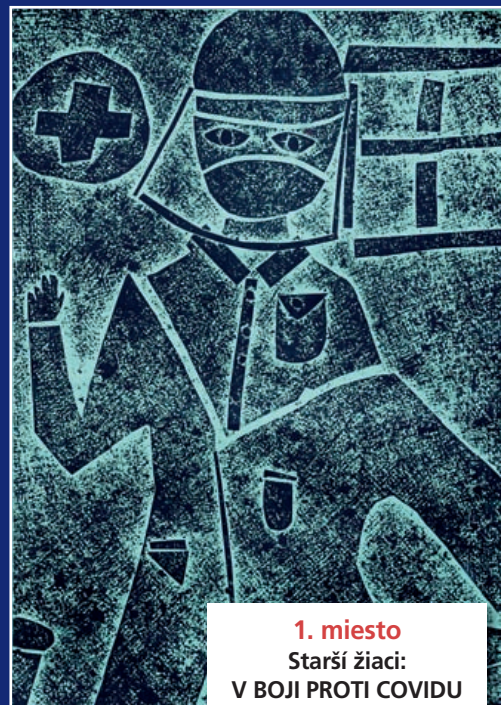

Bezpečnosť olympiád má zaručiť čoraz širšie spektrum techniky na kontrolu pohybu účastníkov, na oddelenie športovcov a delegácií od divákov a na zamedzenie prístupu nežiaducich osôb.

1. miesto
Mladší žiaci:
ČEŠŤ VOJAKOM
– Samuel Molnár

1. miesto
Starší žiaci:
V BOJI PROTI COVIDU
– Barbara Vargová

Výsledky súťaže Vojaci očami detí 2021

Deti maľovali vojakov

Minister obrany Slovenskej republiky, náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl Slovenskej republiky a redakcia Obrana v marci 2021 vyhlásili jubilejný **20. ročník** výtvarnej súťaže pre žiakov základných škôl **Vojaci očami detí.**

Súťaž sa stretla s nevídaným ohlasom: 367 škôl a 67 jednotlivcov do súťaže poslalo 4 043 výtvarných prác, z toho 2 873 v kategórii Mladší žiaci a 961 v kategórii Starší žiaci. 209 výkresov bolo z 33 špeciálnych škôl.

POROTA

Výtvarné práce 4. júna hodnotili:

Mgr. art. Martin Kellenberger, výtvarník
Mgr. Luba Suchalová-Harichová, výtvarníčka
Ing. František Guldán, maliar a sochár
akademický maliar Jozef Porubčin, výtvarník
majorka PhDr. Martina Šamalíková,
kancelária Generálneho štábu OS SR
Mgr. Marianna Zajacová, vedúca oddelenia
marketingu, komunikačný odbor kancelárie
ministra obrany
PhDr. Miloslav Ščepka, vedúci oddelenia
rezortnej tlače, komunikačný odbor kancelárie
ministra obrany
PhDr. Pavol Vitko, koordinátor a zakladateľ
súťaže, šéfredaktor redakcie Obrana

3. miesto
Mladší žiaci:
SLOVENSKÝ VOJAK
– Bianka Bokrošová

2. miesto
Mladší žiaci:
VOJACI TRÉNUJÚ
– Rebeka Jamborová

3. miesto
Starší žiaci:
POMOC A PODPORA
– Viktória Havrilčáková

Foto: Ivan Kelement

„Tento ročník bol nielen najpočetnejší, ale aj výtvarene najkvalitnejší.“

Martin Kellenberger

„Bola som veľmi milo prekvapená úrovňou výtvarného cítenia najmä mladších žiakov, no a čo ma prekvapilo ešte viac, bola skutočnosť, že donedávna azda typicky mužskú vojenskú tému výtvarene najlepšie zvládli dievčatá.“

Ľuba Suchalová-Harichová

„Oceňujem, že rezort obrany už dve desaťročia prostredníctvom výtarnej súťaže ponúka žiakom základných škôl príležitosť prezentovať sa prostredníctvom svojich výtvarných prác na tému armády.“

Jozef Porubčin

„Viete, vďaka čomu sú tento rok výtvarné práce detí lepšie a úprimnejšie? Vďaka covidu! Lepšie povedané – vďaka boju ozbrojených síl proti pandémie. Veď za uplynulý rok ich mohli deti aj dospelí vidieť v nasadení azda v každej dedine.“

František Guldan

VÍTAZI

Mladší žiaci:

1. miesto: ČEŠŤ VOJAKOM – Samuel Molnár, Kolárovo
2. miesto: VOJACI TRÉNUJÚ – Rebeka Jamborová, Beckov
3. miesto: SLOVENSKÝ VOJAK – Bianka Bokrošová, Komárno

Starší žiaci:

1. miesto: V BOJI PROTI COVIDU – Barbara Vargová, Komárno
2. miesto: OBRANA, ODVAHA, ĽUDSKOSŤ, ČEŠŤ – Sarah Vivien Dzuřovčáková, Trebišov
3. miesto: POMOC A PODPORA – Viktória Havrilčáková, Trebišov

Víťazi v obidvoch kategóriách získavajú diplomy, propagačné predmety OS SR a pozvanie na Ministerstvo obrany SR, kde im budú odovzdané finančné prémie: za prvé miesto 160 eur, za druhé miesto 130 eur, za tretie miesto 110 eur.

Boj o kráľovnú

Kráľovnou olympijských športov je atletika. V čase, keď pre vás pripravujeme júlovú Obranu, sa do Tokia z Dukly na základe splnených limitov prebojovali chodci Matej Tóth a Michal Morvay, no šancu ešte majú viacerí.

Športovci VŠC bojovali pred OH aj na najväčšom národnom atletickom mítingu P-T-S v Šamoríne, kde sme sa s nimi začiatkom leta rozprávali o ich olympijských snoch.

Kráčajúci rytieri

Z reprezentantov Dukly mal po P-T-S zdanlivo najväčší dôvod na radosť Dominik Černý, rodák z Nového Mesta nad Váhom. V chôdzi na 3 000 metrov obsadil prvé miesto a vytvoril svetový výkon roka, no i tak z neho bolo cítiť smútok. „Je to výborný krok dopredu, ale nepochybne by som ho všetkými desiatimi vymenil za kvalifikáciu na olympiádu,“ povedal talentovaný 23-ročný chodec. Do pätnástich behal 800 a 1 500 metrov, s atletickou chôdzou začínal na športovom gymnáziu, v Dukle je šesť rokov, pričom jeho jednoznačným cieľom bolo kráčať v Tokiu na 50 km po boku Mateja Tótha. „Pred sezónou som sa zranil, bol som na operácii kolena a nemal som dosť času to rozchodiť. Plakať nebudem, mojím najbližším cieľom je kvalifikovať sa na budúcoročné majstrovstvá sveta v USA.“

Keď Matej Tóth predvlani v obrovskej horúčave na majstrovstvách sveta v katarskej Dauhe nedokončil päťdesiatku, viacerí už nad ním lámali palicu. Lenže bojovník ako on flintu do žita neháďe. Na Dudinskej päťdesiatke vlani v októbri poľahky a vo svetovom čase roka splnil limit. Zároveň odkázal súperom, že zabojuje o méty najvyššie. Na štarte pritom bude mať kolegu z Dukly, s ktorým rátať len málokto. Je ním ambiciózný 25-ročný Michal Morvay, ktorého pôvodným športovým cieľom bolo hrať za niektorý zo svetových futbalových klubov. „Istý čas sa mi veľmi darilo, mal som ponuku odísť trénovať do Anglicka, ale rodičia ma nepustili, že som ešte príliš malý. Tak som zmeškal svoj futbalový rýchlik snov. Keďže som si vždy v športe kládol tie najvyš-

šie méty, musel som sa rozhodnúť pre inú disciplínu,“ spomína chalan z Nitry, ktorý na základnej škole navštevoval atletickú triedu a absolvoval ešte všetky pouličné športy. V pätnástich sám vyhľadal trénera, ktorého oslovil, či by sa mu venoval. Bol ním Matej Spišiak, ktorý trénuje aj Mateja Tótha. „Tréner pristal, že to so mnou skúsi. Už po roku tréningu som sa mu odvdáčil postupom na majstrovstvá sveta 17-ročných v Donecku.“ Samotným postupom na OH sa odvdáčil aj Dukle. Veľa ľudí mu neverilo. Najmä po tom, ako sa mu na začiatku tohto roka roztrhla chrupavka v kolene. „Verili mi však tí správni. Najmä tréner, fyzioterapeut, lekár, men-

tálny kouč, rodina a kamaráti,“ zdôraznil Michal, ktorý v roku 2019 odkráčal posledných osem kilometrov Dudinskej 50 takmer v bezvedomí a po pretekoch skončil v sanitke. „Vtedy som sa trochu zľakol, uvedomil som si, že to musí ísť inak. Odvtedy, ako trénujem s Maťom Tóthom, som sa od neho veľmi veľa naučil, inak by som to nedokázal,“ zdôraznil športovec, ktorý len päť týždňov po operácii finišoval tento rok na jar v Dudinciach v osobnom rekorde, stal sa majstrom Slovenska a postúpil na olympiádu. Mimochodom, Dukla zamestnala tento supertalent na polovičný úväzok len v januári 2021 a naplno je vo VŠC až od 1. júna.

Limitári a rankingári

Na olympijské hry sa po rozhodnutí rady Medzinárodnej asociácie atletických federácií z marca 2019 v katarskej Dauhe môžu atléti kvalifikovať v prvom rade vďaka splneniu veľmi prísnych výkonnostných limitov. V druhom slede prostredníctvom postavenia vo svetovom rebríčku, teda rankingu. Predpoklad je taký, že polovica športovcov v disciplíne by mala byť limitármi a polovica „rankingármi“.

„Nádej umiera posledná, pevne verím, že sa na olympiádu prebojujem, ranking sa uzatvára na konci júna, aktuálne som na 64. pozícii, čo sú štyri miesta pod čiarou,“ s odhodlaním avizoval na P-T-S chodec na 20 km Miroslav Úradník. V Dukle kráča už od žiackych kategórií, kvalitne sa pripravoval aj cez pandémiu. „Na jednom zo zahraničných sústrezení som sa zranil a achilovka ma vyradila z tréningu na osem týždňov. Keby som mohol absolvovať tradičné jarné štarty, najmä Dudince, nemal by som takéto starosti s kvalifikáciou.“ Na P-T-S skončil v chodeckom šprinte na 3 km za Dominikom Černým, Tóthovi a Morvayovi sa takáto krátka trať nehodila do prípravy.

Komplikované to mala aj ženská chodecká jednotka Mária Katerinka Czaková. Po tom, ako sa rozlúčila s 20-kilometrovou traťou a začala dosahovať skvelé časy na 50-kilometrovej, sa organizatori OH rozhodli, že ženská päťdesiatka v Tokiu nebude. „Je to tak trochu zvláštny vývoj, lebo na nadchádzajúcich majstrovstvách sveta síce nebude vytrvalostných 50 km, ale 35. No a tridsaťpäťka by mala byť aj na OH o tri roky v Paríži.“ Akokoľvek, tejto milovníčke kvetov a chodeckých diaľok neostalo nič iné, len sa preorientovať späť na dvadsiatku, ktorá je však pre ňu už tak trochu prikrátka. Na P-T-S pritom na ešte kratších troch kilometroch vytvorila najlepší výkon slovenskej histórie. Na dvadsiatke bola v tom čase vo svetovom rankingu na 53. mieste, do Tokia postupovalo 60 chodkýň, takže situácia vyzerala nádejne.

Vrhajúci zbrojnoši

„Aj výkonom, ktorý na P-T-S predviedla Maťa Hrašnová, je na dobrej ceste, aby sa dostala do Tokia, veď je v rebríčku prvá za limitárkami,“ povedal o našej kladivárskej legende hlavný tréner duklianskej atletiky Radoslav Dubovský. Jej kladivo doletelo posledným pokusom na 70,38 metra, čo bolo jej sezónne maximum a skončila tretia. Limit do Tokia je 72,50. „Pre mňa sa sezóna iba začala, od súťaže do súťaže sa zlepšujem, kvalifikácia sa uzatvára koncom júna, takže verím, že to vyjde,“ nádejala sa šampiónka, ktorá sa na svojej prvej súťaži zúčastnila v roku

1998, hneď v tom roku vyhrala majstrovstvá Slovenska a odvtedy na domácej pôde v kladive neohrozene kráľuje. „Marcel Lomnický sa potrebuje chytiť na viacerých lepších pretekoch, a ak aj nehodí limit, mal by si posilniť rankingové postavenie. Vo svetovom rebríčku je na postupovom mieste, ale s limitom by to bolo isté,“ poznamenal na adresu ďalšej našej kladivárskej legendy hlavný atletický tréner Dukly. V Šamoríne skončil Lomnický štvrtý s výkonom 75,19, pričom olympijský limit je 77,50 a na P-T-S ho zdolali dvaja kladivári. „Hodil som si dve sezónne maximá, ale spokojný som len na polovicu,“ poznamenal náš reprezentant.

Skokani a bežci

Ozdobou každých atletických pretekov sú aj skokani a bežci. „Veľkú nádej má Stanka Škvarková na 100 metrov prekážok. Keby minulý rok nebol ranking pozastavený a keby behala vlnajšie výkony, tak je už na postupovom mieste. No jej šanca ešte žije,“ komentoval R. Dubovský situáciu bežkyne, ktorá na P-T-S skončila piata. V júni sme ešte mali šancu aj v mix štafete na 400 metrov. V novej atraktívnej disciplíne kandidovali z Dukly do kvarteta Iveta Putalová (na P-T-S siedma na 800 m), Alexandra Bezeková, Matej Baluch či Šimon Bujna. „Celoročný problém v Bratislave je, že nemáme poriadny štvorstovkáarsky štadión, na ktorom by sa dalo regulárne trénovať. Najmä počas pandémie som musel behať aj v prírode. Po prestupe do Dukly vlni v októbri sa pre mňa podmienky na prípravu veľmi zlepšili a rád by som VŠC splatil to, čo do mňa investuje. Ak nie v Tokiu, tak na OH v Paríži,“ avizoval nádejný Bratislavčan Bujna, ktorý v Šamoríne skončil na štvorstovke štvrtý.

A čo skokani? Vlni veľmi dobre pripraveného výškara Matúša Bubeníka zaskočila choroba, po prekonaní Covid-19 bol na P-T-S s výkonom 210 cm až desiaty. Limit je 233, v rankingu pred uzávierkou nominácií zaostával. „Veľmi veľa sa očakávalo aj od talentovaného trojskokana Tomáša Veszelku, má ešte trochu nádeje, ale tiež by musel byť zdravý. No a Lucia Vadlejch, ktorá v diaľke na P-T-S skončila piata, doplatila na to, že ako ťažiskovo viacbojárka mala po Covid-19 len minimum pretekov,“ poznamenal tréner Dubovský.

Ak Duklu na OH v roku 2016 v Riu de Janeiro reprezentovalo jedenásť atlétov, z toho šesť chodcov, v Tokiu ich bude menej. A ak sa z Brazílie vrátil Matej Tóth so zlatom, uvidíme, ako bude k reprezentantom VŠC žičlivá kráľovná športu v Japonsku.

Text: Pavol Vitko

Foto: Ivan Kelement

DUKLA

Ked' volá Bill

Vo svete aj na Slovensku sa zvýšil počet phishingových útokov. Možno sa podvodníci naučili využívať čoraz lepšie nástroje, možno ľudia skutočne „otupjevajú“, no faktom je, že viac útokov znamená viac obetí.

Stále obľúbenejšou metódou je telefónny phishing (odborný pojem je vishing, spojenie slov phishing a voice). Niektí vám zavolajú, presvedčia vás, že je niekto iný, a donúti vás dať mu svoje najtajnejšie údaje. Funguje to už od čias Kevina Mitnicka a je to asi najstarší a najrozšírenejší typ klamstva vo svete. Vráťame toho reálneho.

Ako funguje vishing, ktorý sa tvári, že je Microsoft? Útočník začne tým, že si vyberie dostatočne bohatú krajinu s dostatočne nevzdelanými obyvateľmi, ukradne si náhodné číslo a začne telefonovať. Už tu je problém, pretože operátor tomu nevie (alebo nechce) zabrániť. Takže máme lokálne číslo volajúceho a máme cieľovú osobu, ktorá hovor prijala: volá mobilné číslo zo Slovenska a nie je utajené = zdvihnem. Na druhej strane sa ozve osoba, ktorá hovorí po anglicky, no má čudný prízvuk. Nie každý na Slovensku vie po anglicky, a to je prvá obrana, pretože veľa ľudí zavesí alebo zavolá niekoho, kto po anglicky vie.

Volajúci sa predstaví, povie, že je z firmy, ktorá pracuje pre Microsoft (alebo priamo z Microsoftu), a vysvetlí vám, že dostávajú veľa chybových hlášok z vášho počítača. Už tu by mal každý pochopiť a zložiť. Pretože Microsoft nesleduje počítače s Windows. Aspoň oficiálne. Google ukazuje, že vo svete by malo byť okolo 1,2 miliardy počítačov s operačným systémom Windows. Je nereálne, aby Microsoft zaznamenával komplexné informácie o každom z nich. Rovnako je nereálne, aby Microsoft zadal riešenie bezpečnostného problému externej firme. A rovnako má Microsoft na svojom webe (aj na slovenskom) uvedené veľkým, že zákazníkom nevolá. Nikdy.

No povedzme, že Microsoft urobil výnimku a zavolať práve vám, že vidí do vášho počítača a že vám chce pomôcť. Volajúci sa pýta, či máte doma počítač so systémom Windows. Informačný rozkol: ak vedia, že mám doma pokazený počítač, prečo sa ma pýtajú, či mám doma počítač? Ak vedia, že chybové hlášky idú odo mňa, musia vedieť aj názov počítača, výrobcu a veľa iných detailov. Nič z toho však nevedia, a preto sa vás budú pýtať. S trochou sedliackeho rozumu by každý mal neskôr v tomto momente pochopiť, že to nie je Microsoft.

Volajúci sa volaného rôznymi spôsobmi pokúša presvedčiť, že je z Microsoftu. Napríklad ho uhovoriť na zadanie príkazu assoc. Tento príkaz zobrazí systémové asociácie a je neškodný. No a volajúci povie, že „vie“, aké číslo má váš počítač, a preto je z Microsoftu. Ten riadok v zozname assoc znie: „ZFSToTarget=CLSID\{888DCA60-FC0A-11CF-8F0F-00C04FD7D062}\". Dlhé číslo tam je už od Windows XP a je v každom počítači rovnaké.

Ďalší spôsob je, že vás uhovoria, aby ste si otvorili prehliadač logov (event viewer). Keď sa otvorí event viewer vo Windows, je plný upozornení, hlásení o chybách a rôznych záznamov. Tak Windows funguje a je to v poriadku. No ani jeden z týchto krokov nie je dôveryhodný a nedokazuje identitu volajúceho.

Ak aj napriek tomu uveríte, že volajúci vám chce pomôcť, ďalším krokom je inštalácia softvéru. Sedliacky rozum opäť napovie, že Microsoft by mal mať svoj nástroj na vzdialený prístup. Nie Team Viewer, AnyDesk a podobné. A Microsoft svoj nástroj na vzdialený prístup skutočne má. A ak by vám volali z Microsoftu, pravdepodobne by použili tento nástroj. Teda ak si nainštalujete takéto niečo do svojho počítača, ešte stále to je bezpečné. Hlúpe, ale bezpečné. No volajúci si vypýta vaše ID a heslo. Ak mu dáte aj toto, už niet záchrany.

Volajúci má prístup k všetkým vašim nešifrovaným údajom, ako sú dokumenty, fotky, videá, história prehliadača, cookies. Ak máte napríklad vložený v počítači USB kľúč, ktorý je šifrovaný, ale práve s ním pracujete, volajúci vie získať dáta aj z neho. Rovnako vie nahradiť do vášho počítača nové programy, ktoré sa spustia a dovoľia mu kedykoľvek ovládať váš počítač na diaľku.

V tomto prípade je správna cesta vymazanie celého počítača a zmena všetkých hesiel na online službách, lebo tie sa nezmenia tým, že si preinštalujete operačný systém.

Takže jednoduchá rada: ak vám zavolať niekto od Billa Gatesa, neverte mu. Je väčšia šanca, že vyhráte v športke, ako že vám zavolať Microsoft.

Text: mjr. Peter Garaj
odbor bezpečnostnej prevádzky, technická sekcia NBÚ

Vojenské športové centrum Dukla Banská Bystrica

Vojenské športové centrum Dukla Banská Bystrica bolo zriadené 1. januára 2006 Ministerstvom obrany Slovenskej republiky zlúčením dvoch armádnych športových klubov, a to AŠK Dukla Banská Bystrica a AŠK Dukla Trenčín. Účelom vytvorenia vojenského športového centra bolo zabezpečiť prípravu športovcov na reprezentáciu Ozbrojených síl Slovenskej republiky a na štátnu reprezentáciu Slovenskej republiky, ako aj prípravu športovo talentovanej mládeže.

Popis znaku: Znak má tvar oválu; v zlatom poli sú umiestnené tri otvorené siluety olympijských kruhov,

v ktorých je umiestnený názov štátnej rozpočtovej organizácie DUKLA. V olemovanom medzikruží zlatej farby je v hornej časti veľkými písmenami bordovej farby umiestnená časť názvu štátnej rozpočtovej organizácie v pôsobnosti Ministerstva obrany Slovenskej republiky VOJENSKÉ ŠPORTOVÉ CENTRUM a v spodnej časti veľkými písmenami bordovej farby je umiestnený názov jej sídla BANSKÁ BYSTRICA, oddelený dvomi bordovými hviezdami.

Text: Dr. Imrich Purdek, PhD.
Vojenský historický ústav

MILITARY ENGLISH

THE BLACK HAWK

Pripravila: Nadežda Kochmanová • Foto: Sikorsky Aircraft

Designated as UH-60, the Black Hawk is the Army's front-line utility helicopter used for air assault, **air policing**, supplies-delivery, **S&R**, reconnaissance and medical evacuation missions. First deployed in 1978, the Black Hawk quickly became the primary helicopter choice for a number of military **procurers** across the globe. Apart for the U.S. military, it is currently used in the armed forces of 28 other countries worldwide as a tough, reliable utility helicopter.

Much of its reputation is due to **sturdy** design, which makes it easy to maintain the helicopter in the field, and to its performance: UH-60 has successfully proven itself in a variety of tricky military missions, Hollywood production **to the contrary**. Black Hawks have **logged** over four million flying hours, including a diverse range of combat missions in Grenada, Panama, in the liberation of Kuwait, Somalia, Afghanistan, Iraq and numerous humanitarian and rescue missions including operations in Bosnia. Today, more than 4,000 helicopters of this type in various modifications are in service worldwide. The U.S. Army is the largest operator with 2,135 H-60 designated aircraft. The helicopters are manufactured at the Sikorsky Aircraft Corporation production facilities based in Stratford, Connecticut, USA. Licensed production of Black Hawk helicopters is also carried out in Japan and the Republic of Korea.

The modern variant of this utility aircraft has now taken on a new mission set – as an armed helicopter to provide **fire suppression** when supporting ground troops, as well as armed escort.

The four-blade twin-rotor Black Hawk is powered by two General Electric T700 turboshaft engines, and sports a slim low profile shape to meet the Army's requirement for transporting aboard a C-130 Hercules (with some **disassembly**). It can carry 4,080 kg of cargo as an internal or external (by sling) load. The UH-60 can be equipped with **stub wings** at the top of fuselage to carry fuel tanks or various armaments such as 70 mm Hydra rockets, Hellfire air-to-ground or Stinger air-to-air missiles and M230 gun pods.

It has provisions for door mounting of two M60D 7.62 mm machine guns, and as countermeasures, it can disperse **chaff** and infrared jamming flares. Protective armor on the Black Hawk can withstand hits from 23 mm shells.

Sikorsky specifies that the UH-60A, with a crew of three, can lift a squad of 11 fully equipped, seated troops into the heat of battle in most weather conditions. For MEDEVAC missions it can be configured to carry four **litters**, by removing eight troop seats.

QUESTIONS:

1. Vďaka čomu sa UH-60 stal stálicou v leteckých parkoch mnohých štátov sveta?
2. Na aké typy nasadení sa najčastejšie používa Black Hawk?
3. Čím je vrtuľník vybavený na obranu pred raketami navádzanými radarom, resp. tepelne?

GLOSSARY

- **air policing** /ɛr pə'liʃɪŋ/ – letecké hliadkovanie, ochrana vzdušného priestoru;
- **S&R (search and rescue)** /ɛs ɛn ɑr, sɜrʃ ɔnd 'reskju/ – pátracie a záchranné akcie;
- **procurers** /prɒs'kjʊərənz/ – obstarávači;
- **sturdy** /'stɜrdi/ – robustný;
- **to the contrary** /tu ðə 'kɒntrəri/ – navzdory;
- **logged** /lɒgd/ – zaznamenali;
- **fire suppression** /'faɪə sə'presʃən/ – potlačanie palby;
- **disassembly** /dɪsə'sembəli/ – demontáž;
- **stub wings** /stʌb wɪŋz/ – kridlový závesný systém;
- **chaff** /tʃæf/ – klamný cieľ (protiradarový);
- **litters** /'lɪtəz/ – poľné nosidlá.

Vaše starosti... ...na našu hlavu

Môžem mať tetovanie, ak chcem byť vojakom?

Tak ako bežní občania, aj vojaci môžu, no iba za určitých podmienok, nosiť na tele tetovanie. Vojenské povolanie so sebou prináša okrem iného aj zodpovednosť za dôstojné reprezentovanie Ozbrojených síl SR. Povinnosťou každého vojaka a vojačky je vždy dbať o svoj zovňajšok. Zovňajškom profesionálneho vojaka pri výkone štátnej služby sa rozumie úprava účesu, fúzov, brady, nechťov, nosenie šperkov (myslí sa snubný prsteň, prsteň absolventa vojenskej akadémie, retiazka), nosenie vojenskej rovnošaty a jej doplnkov. Podobné je to aj so zovňajškom profesionálnej vojačky a rozumie sa tým úprava účesu, nechťov, mejkap tváre, nosenie šperkov (náušnice, zásnubný prsteň, snubný prsteň, prsteň absolventky vojenskej akadémie, retiazka), nosenie vojenskej rovnošaty a jej doplnkov. Profesionálny vojak a profesionálna vojačka môžu nosiť k vojenskej rovnošate aj niektoré doplnky ako náramkové hodinky štandardného tvaru a veľkosti bez výrazných vzorov a nápadných farieb, dioptrické okuliare alebo slnečné okuliare klasického tvaru, so sklami čírych alebo tmavých odtieňov farieb, v kovovom alebo plastovom ráme, bez nápadného dizajnu a farby.

Pokiaľ ide o samotné tetovanie, profesionálny vojak a profesionálna vojačka nesmú mať tetovanie na tvári a krku. Ak má profesionálny vojak a profesionálna vojačka tetovanie mimo tváre a krku, jeho znázornenie nesmie obsahovať hanlivé nápisy, obrazové, znakové, runové alebo číselné zobrazenie propagujúce politické strany, hnutia, združenia, organizácie a skupiny, ktorých činnosť je v rozpore s Ústavou SR a so všeobecne záväznými právnymi predpismi Slovenskej republiky. Rovnako aj občiansky odev profesionálneho vojaka a profesionálnej vojačky vrátane jeho doplnkov, v ktorom vstupujú do vojenských útvarov alebo ho profesionálny vojak a profesionálna vojačka používajú pri výkone štátnej služby, je čistý, neobsahuje hanlivé nápisy, obrazové, znakové, runové alebo číselné zobrazenie propagujúce politické strany, hnutia, združenia, organizácie a skupiny, ktorých činnosť je v rozpore s Ústavou SR a so všeobecne záväznými právnymi predpismi Slovenskej republiky. Tieto uvedené skutočnosti upravuje služobný predpis hlavného služobného úradu č. 93/2015 o podrobnostiach o úprave zovňajšku profesionálneho vojaka.

Ďalšie informácie o podmienkach výkonu štátnej služby je možné získať aj v regrutačných skupinách (telefonicke, e-mailom či osobne) alebo na stránke www.regrutacia.sk.

mjr. Jaroslav Župa
náčelník oddelenia doplňovania personálu
Personálneho úradu Ozbrojených síl SR

Pek(e)ne po slovensky

Nie je prechod ako priechod

Pri slovesách s predponou pre-, ako *prechádzať*, *prepadnúť*, *prestreliť*, je dvojaká možnosť tvorenia podstatných mien:

1. ak sa slovesná predpona nemení, vzniká podstatné meno, ktoré pomenúva činnosť, dej, napr. *prechádzať* – vojaci absolvujú *prechod* cez Karpaty; ich činnosťou je *prechod*,

prepadnúť – teroristi uskutočnili *prepad*,

prestreliť – *prestrelka* – činnosť, pri ktorej sa strieľa,

2. ak sa predpona pre- predĺži na prie-, vznikne

podstatné meno, ktorým sa označuje miesto,

napr. *prechádzať* – *priechod* pre chodcov; miesto určené na *prechádzanie* cez cestu, *priechod* cez plynárňu (brod), cez úžinu atď.,

prepadnúť – ak sa niečo niekam prepadne, je miesto takéhoto prepadu *priepad*,

prestreliť – *priestrel* je miesto prestrelu – miesto, ktoré bolo prestrelené.

Podobne je to aj so slovesom *preletieť*. Obidve podoby podstatných mien nájdeme napríklad vo vetách:

Radary zaznamenali *štyri prelety* nadzvukových lietadiel. Presné *miesto prieletov* nebolo oznámené. (ela)

Otvorený list vedúceho hygienika MO SR a hlavného lekára OS SR

Vážení vojaci a zamestnanci rezortu obrany, kolegyně a kolegovia!

Prihovárame sa Vám v čase ústupu druhej vlny pandémie spôsobenej vírusom SARS-CoV-2. V prvom rade Vám všetkým, ktorí ste akoukoľvek formou prispeli, resp. stále prispievate do boja s pandemiou – pandemiou takého rozsahu, ktorú nikto z nás ešte nezažil, ďakujeme!

Druhá vlna ochorenia Covid-19 udeľla na Slovensku omnoho silnejšie ako prvá a zákernejšie, ako sme si mysleli. Výsledkom bolo, že v jednom momente bolo v slovenských nemocniciach hospitalizovaných až 3 842 covid-pozitívnych pacientov, z toho 394 na umelej pľúcnej ventilácii, a slovenské zdravotníctvo sa dostalo na hranicu kolapsu. Aj s príspevom mnohých z Vás sa túto situáciu podarilo zvládnuť. Napriek všetkej snahe celkový počet obetí pandémie na Slovensku k 30. máju 2021 dosiahol číslo 12 343, z toho takmer 99,8 % má na „svedomí“ druhá vlna, a to v dôsledku nových mutácií vírusu, ktoré sa stali infekčnejšími a agresívnejšími. Mnoho ľudí, ktorí mali to šťastie, že ochorenie Covid-19 prežili, stále trpí rôznymi príznakmi, ktoré sa nazývajú „postcovidový“ syndrómom. Až čas ukáže, ako dlho a v akej miere budú títo pacienti s následkami ochorenia bojovať.

Napriek výdobytkom medicíny dodnes neexistuje liečba, ktorá by ochorenie Covid-19 dokázala spoľahlivo zastaviť. Ako pri každej chorobe, „najlepšou možnosťou je vždy ochoreniu predísť“. Rovnako i v tomto prípade. Najnovšie klinické štúdie ukazujú, že vakcíny proti ochoreniu Covid-19 chránia pred vážnym priebehom, hospitalizáciou či smrťou. Okrem toho však výrazne znižujú riziko, že dostanete ochorenie Covid-19 s príznakmi, a tým sekundárne znižujú aj možnosť infikovania iných osôb. Inými slovami: očkovaním nechránite iba seba, ale aj iných!

Vážení vojaci a zamestnanci rezortu obrany, nástup tretej vlny ochorenia Covid-19 je len otázkou času a pravdepodobne tak ako minulý rok sa znovu prejaví na jeseň. Máme to šťastie, že očkovacích látok je už dostatok a dokonca máme aj možnosť výberu. Preto prosím, budme zodpovední a dajme sa zaočkovať!

MUDr. Ivan Šavrd, riaditeľ – vedúci hygienik MO SR
brig. generál MUDr. Roman Jantoš, riaditeľ – hlavný lekár OS SR

PERSONÁLNY ÚRAD OS SR
v Liptovskom Mikuláši
ODDELENIE VÝCHOVNÝCH A KULTÚRNYCH ČINNOSTÍ

**CELOREZORTNÉ SÚŤAŽNÉ
PREHLIADKY**

FotoAtak 2021

Kategórie: 1. OS SR vo fotografii
2. Portrét vojaka
3. Voľná tvorba

Galéria MIL 2021

Kategórie: 1. Maliarstvo, sochárstvo
2. Úžitkové umenie
3. Detská tvorba

Uzávierka súťažných prehliadok
13. október 2021
osveta.mil.sk personal.mil.sk

● SPOZNAJTE S NAMI NOVODOBÝCH HADÍMOU
● U ZIMÉ, SNEHU I POD HORÚCIM SLNKOM – REPORTÁŽE Z ÚČEVIKU
● DOMA POMÁHAJÚ U NÚDZI, U ZAHRAŇICÍ BRÁNIA MIER
● MLADÉ A MODERNÉ OZBROJENÉ SÍLY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

PLNÁ POĽNÁ

Toto všetko a ešte oveľa viac sa dozviete v Plnej poľnej každý piatok s Miroslavom Minárom
v premiére na Rádiách Regina RTVS o 21:05h
v repríze v sobotu o 00:30h
v archíve: www.mosr.sk/plna-polna/
PLNÁ POĽNÁ je vaša relácia o vás. Napíšte jej obsah vašimi názormi a nápadmi: plnapolna@mod.gov.sk

**MINISTERSTVO
OBRANY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Mesačník Ministerstva obrany SR, založený v Clevelande (USA) 1914, obnovený v Bratislave v roku 1993 • Ročník XXIX. • č. 7/2021 • Redakčná uzávierka 21. 6. 2021 • Do výroby zadané 25. 6. 2021 • Vydavateľ: Ministerstvo obrany SR • Vedúci oddelenia rezortnej tlače: PhDr. Miloslav ŠČEPKA, tel.: 0960 31 29 48, 0903 820 996, e-mail: miloslav.sceпка@mod.gov.sk • Šéfredaktor: PhDr. Pavol VITKO, tel.: 0960 31 30 72, 0903 820 847, e-mail: pavol.vitko@mod.gov.sk • Redaktor: Jozef ŽIAK, plukovník v. v., tel.: 0903 820 194, e-mail: jozef.ziak@mil.sk • Vedúca vydania: Mgr. Veronika MÁTUŠOVÁ, tel.: 0960 31 17 01, 0903 820 555, e-mail: veronika.matusova@mil.sk • Tajomníčka redakcie: Mgr. Milena SLEZÁKOVÁ, tel.: 0960 31 29 84, e-mail: milena.slezakova@mod.gov.sk • Jazyková úprava: Ing. Eleonóra BUJAČKOVÁ • Grafická úprava: Dáša NEUBAUEROVÁ • Adresa redakcie: Mesačník OBRANA, MO SR, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava, e-mail: obrana@mod.gov.sk, www.mosr.sk/obrana/ • Tlač: Západoslenské tlačiarne Skalica, s. r. o. • © Ministerstvo obrany SR, IČO: 30845572, EV 412/08, ISSN 1336-1910 • Neoznačené texty sú z tlačového servisu MO SR a OS SR • Neoznačené obrázky sú z archívu MO SR a OS SR • NEPREDAJNÉ

LOŽ MESIACA

Magnetické a neúčinné?

Používatelia sociálnych sietí zdieľajú video s ľuďmi, ktorí tvrdia, že po očkovaní proti ochoreniu Covid-19 sa im na mieste vpichu udrží na pokožke magnet. „Očkovanie nemôže spôsobiť magnetizáciu ruky či ramena. To je hoax,“ povedal špecialista na infekčné choroby z Univerzity v Chicagu Stephen Schrantz. Možno, že by očkovacia látka priťahovala magnet, odmietol aj profesor bunkovej biológie Thomas Hope z Feinbergovej lekárskej fakulty Severozápadnej univerzity v USA. Podľa informácií zdravotníckych úradov v USA a v Kanade neobsahujú v súčasnosti používané vakcíny spoločností Pfizer, Moderna, Johnson & Johnson či AstraZeneca žiadne prvky kovov.

Na niektorých slovenských internetových stránkach sa tiež objavili tvrdenia, že podľa francúzskeho centra pre hodnotenie liekov CTIAP nie sú vakcíny proti ochoreniu Covid-19 používané vo Francúzsku bezpečné a účinné. Tieto výhrady však v skutočnosti neprezentoval tím odborníkov z CTIAP, ale lekárnik Amine Umlia z nemocnice v meste Cholet na svojom osobnom blogu. Nemocnica sa od jeho tvrdení dištancovala a odmietli ich aj oficiálne francúzske inštitúcie.

TASR

▷ ▷ SLEDUJTE NA INTERNETE ◁ ◁

OBRANA

eBULLETIN MO SR

Facebook Ministerstva obrany SR

Facebook Ozbrojených síl SR

Youtube kanál Ministerstva obrany SR

Twitter Ministerstva obrany SR

Instagram Ministerstva obrany SR

Instagram Ozbrojených síl SR

Nedostali ste Obranu?

Ozvíte sa nám na telefón 0960 31 29 84
alebo na mail obrana@mod.gov.sk

por. Mgr. Dominik Jáger
duchovný taktického krídla Sliač

Bude to inak

Dovoliť si povedať, že každý zodpovedný človek plánuje svoj život. Čo spraví počas dňa – aby dobre využil čas, kde bude bývať, pracovať, prípadne, ako bude rozvíjať svoje schopnosti. Niekedy sa nám naše plány naplňajú, inokedy príde nečakaná zmena.

Aj vo vojenskom prostredí je to podobné. Uplynulý rok nám ukázal, že ani najlepší plánovač by nedokázal naplánovať úlohy, ktoré bude treba splniť. Preto sa aj plány mnohých museli zmeniť. Keď čítame Bibliu, tak si často môžeme všimnúť, že Pán Boh mení plány človeka. Takmer všetky významné osobnosti Starého zákona to zažili. Abrahám sa má presťahovať s rodinou do cudziny. Noe má stavať koráb na súši. Dávid – pastier, ktorý sa stane kráľom. Mojžiš – dieťa, ktoré malo byť po narodení zabité. Inak to nie je ani v Novom zákone. Tesár Jozef sa stáva pestúnom Božieho Syna. Obyčajných rybárov na brehu jazera Ježiš požíva za svojich učeníkov. Bohatý hlavný colník rozdá svoj majetok. Jednoducho ustavičná zmena.

A teraz dôležitá otázka: čo týmto ľuďom zmena plánu spôsobila? Nové komplikácie v živote, ktoré často vyžadujú aj nelogické kroky. Prežívajú obavy a neistoty... S odstupom času však vidíme bohaté ovocie, ktoré zmena plánu v ich životoch priniesla.

Drahí čitatelia vojenského mesačníka, v uplynulom čase musel každý z nás reagovať na zmeny v plánoch. Na prvý pohľad to azda boli komplikácie, po čase však môžeme vidieť obohatenie cez skúsenosti a nové obzory, ktoré sme mohli objaviť. Veľkú výhodu v takýchto situáciách má veriaci človek, ktorý si uvedomuje Božie pôsobenie vo svojom živote. Ním vedený môže objavovať rozmanitosť krásy života aj mimo svojich plánov.

Rozcvičenie pred tréningom

Rozcvičenie pred telesnou záťažou je jednou zo základných podmienok na kvalitný tréning nielen pre olympionikov, ale aj pre nás ostatných.

Pýtate sa prečo? Vysvetlenie môže byť jednoduché, ale aj veľmi zaujímavé.

Zvýšené nároky pri telesnej záťaži na systémy ľudského organizmu, ako sú napríklad nervovo-svalový, srdcovo-cievny, dýchací atď., si vyžadujú určitý čas a postupnosť na naštartovanie. Môžeme to prirovnať k motorovému vozidlu. Ak si sadnete v zime za volant a začnete vytáčať motor do červených čísel hneď od začiatku, takpovediac za studena, životnosť takého motora asi nebude príliš dlhá. Zároveň je tam vysoká pravdepodobnosť, že vám niečo zlyhá. Rovnako je to aj s ľudským telom. Rozcvičenie, alebo inými slovami postupné zvyšovanie telesnej záťaže na organizmus, pripraví telo na plnohodnotný tréning. Aj keď je prínos rozcvičky pred tréningom neodškriepiteľný, veľa ľudí rozcvičenie jednoducho vynecháva. Následkom často býva zlý pocit z tréningu, keď nedosahujete optimálny výkon hneď od začiatku – a nemusíte ho dosiahnuť vôbec. Nehovoriac už o zlom psychickom nastavení počas tréningovej jednotky a v horšom prípade prichádza aj zvýšené riziko úrazu.

Naopak, máme množstvo benefitov rozcvičenia. Prvým je zahriatie svalstva. Svaly po zahriatí sú schopné výraznejšej svalovej kontrakcie a naopak rýchlejšieho uvoľnenia. Zahriate svaly majú nižšie riziko natiahnutia. Zároveň je zahriaty sval schopný väčšej dráhy pohybu v okolí kĺbov. Benefitom je tiež hormonálna odozva organizmu na zaťaženie, keď telo začína produkovať hormóny potrebné na vykonanie tréningu. Veľmi dôležitá je už spomínaná psychická príprava. Správne nastavenie mysle na tréning je niekedy rozhodujúcim faktorom toho, či tréningovou jednotkou dosiahnete želaný cieľ.

Vo všeobecnosti môžeme povedať, že každý šport má svoje špecifické cvičenia, ktoré pripravujú konkrétne svalové partie. Samozrejme, máme rôzne cviky, ktoré sú takpovediac všeobecné a môžeme ich použiť naprieč celým spektrom športov.

Drepy zo širokého stoja rozkročného
– prenášanie váhy tela zo strany na stranu

Drepy s výskokom – drepy s vlastnou váhou s nadväzujúcim poskočením (približne 10 cm)

S použitím palice opretej o zem natiahnuť svaly v okolí ramenného kĺbu

Zo vzporu vyrotovať trup a pažu hore s pohľadom smerujúcim za rotujúcou pažou

Kvalitná rozcvička by mala trvať okolo 10 – 15 minút a obsahovať niekoľko faktorov:

- aeróbny (zahriatie) – aktivácia srdcovo-cievneho a dýchacieho systému,
- pohyblivostný (mobilita) – rôzne rotačné a rozsahové cvičenia (natiahnutie svalu maximálne do piatich sekúnd),
- silovo-aktivačný (nabudenie) – aktivácia svalstva na silové zaťaženie.

Je veľmi dobré počúvať svoje telo, a ak máte pocit, že potrebujete ešte rozhybať nejaký kĺb alebo sval, tak to určite spravte.

My si dnes predstavíme zopár cvičení, ktoré môžeme použiť pred kondičným tréningom, ako sú napríklad crossfit, kruhový tréning, HIIT tréning atď. Na fotografiách je pri rozcvičke Alica Lichantová, reprezentantka VŠC Dukla v modernom päťboji, zverenkyňa trénera Dušana Poláčka.

Text: npor. Jozef Mihaľ
telovýchovný pracovník tk Sliač
Foto: Dukla

Kľuky

MIESTO PRE PSYCHOLÓGA

npor. Mgr. Miroslava Varmed'ová
psychologička raketometného oddielu Rožňava

Život je zmena

Hoci pracujeme v rôznych útvaroch naprieč celým Slovenskom, máme iných veliteľov, iných kolegov, máme aj veľa spoločných zmien a problémov. Ako vojaci často opúšťame svoje rodiny. Situácia, keď sme odlúčení od našich najbližších, nikdy nie je jednoduchá, ale to neznamena, že je nezvládnuteľná.

Na všetky zmeny, ktorým budete čeliť v dôsledku odlúčenia, sa pokúste pripraviť seba aj najbližších. Fun-govanie na týždňovkách si vyžaduje prerozdeliť úlohy a kompetencie v rodine v rámci pracovných dní.

Je dobré plánovať si nielen pracovný týždeň, ale aj spoločný víkend. Nastaviť systém očakávaní, zladit ho s reálnymi možnosťami. Pred vyslaním do zahraničia sa pokúste vyriešiť problémy, neberte si ich v myšlienkach so sebou. Problémy či konflikty sa vašim odchodom nevyriešia samy, počkajú na váš návrat a možno narastú. Vysvetlite partnerom, partnerkám dôvod vášho vysla-nia, náročnosť úloh, ktoré budete plniť, obmedzenie va-ších možností pomôcť riešiť prípadné ťažkosti v rodine. Zvládnuť vzájomné odlúčenie si vyžaduje obetavosť a toleranciu na oboch stranách. Usporiadany part-nerský vzťah s pevnými základmi je počas odlúčenia naj-väčšou devízou. Zároveň pred vyslaním venujte pozor-nosť svojim deťom, pokúste sa im jednoducho vysvetliť, kam a prečo odchádzate. Počas nasadenia využívajte všetky možnosti komunikácie s rodinou a dohodnite sa na spôsobe a frekvencii komunikácie.

Počas prípravy na nasadenie nezabúdajte ani sami na seba. Čakajú vás zmeny, nový kolektív, nová práca, nové prostredie. Nesnažte sa zmeniť veci, ktoré zmeniť ne-dokážete, sústreďte sa na budovanie dobrých vzťahov s kolegami a nájdite si správny spôsob psychohygieny. Venujte sa športu, dbajte na zdravú stravu a využívajte aj možnosti relaxácie.

Kolegovia, ktorí budú s vami, budú prežívať a vnímať situáciu podobne ako vy. Komunikujte spolu o svojich problémoch a buďte si oporou. V prípade potreby odbornej pomoci prostredníctvom psychologického poradenstva kontaktujte psychológa určeného pre vašu vojenskú operáciu, prípadne využite možnosť e-mailovej psychologickej poradne.

Slovenskí vojaci v Taliansku

Na prelome augusta a septembra 1943 slovenská vláda požiadala Nemcov o prehodnotenie účasti svojich dvoch divízií na východnom fronte.

Vojaci Technickej brigády počas presunu na železničnej stanici v talianskej Imole, november 1943

Viedla ju k tomu obava z ich morálneho rozkladu, pribúdajúcich dezercií, z oslabenia Nemecka, ktoré by už nemuselo garantovať ochranu Slovenska pred Maďarskom. Nemcov preto požiadala o spolurozhodovanie pri nasadení divízií na fronte. Tie mali byť využité len na zaisťovacie úlohy, a to pod jednotným slovenským velením. Napriek tomu, že Nemci toto rozhodnutie zamietli, vláda 27. septembra požiadala priamo o postupné stiahnutie vojakov z frontu. Mali byť nasadení vo vojenskom priemysle, eventuálne aj pri protiletadlovej obrane, a to aj mimo Slovenska. Nemecké velenie však v októbri súhlasilo len s reorganizáciou 2. pešej divízie na Technickú brigádu a jej odveleníím do Talianska. Ani presun tejto bývalej Zaisťovacej divízie do oblasti Minska totiž nezastavil jej morálny rozklad. Zbrane a zariadenie, ktoré už nepotrebovala, mali byť vrátené na Slovensko. Technická brigáda pod velením pplk. gšt. Jána

Krnáča (spolu vyše 3 000 osôb) bola po príchode do Talianska nasadená juhovýchodne od priestoru Ravena – Cervia – Cesenatico. Tu bola poverená výstavbou opevnení pre nemeckú armádu ustupujúcu pred západnými Spojencami. Koncom októbra bola do Talianska presunutá aj 12. železničná stavebná rota, a to na stavbu a opravu železníc.

Siedmeho januára 1944 dostala brigáda rozkaz presunúť sa do priestoru Monte Cassina – 180 km juhovýchodne od Ríma, kde sa schyľovalo k niekoľkokomesačným bojom. Proti jej nasadeniu asi 20 – 30 km

Jedným z dezertérov od slovenských jednotiek v Taliansku bol veliteľ 2. technickej divízie plk. pech. Ján Imro (v uniforme pplk.)

V tom čase viacerí dôstojníci premýšľali nad koncepciou prechodu celých jednotiek divízie. V auguste pokračoval jej presun do priestoru Ferrary, kde sa nadviazala spolupráca s partizánmi, napriek tomu, že velenie prevzal prorežimne orientovaný plk. jazd. Ján Veselý. Podľa neúplných údajov zbehol v Taliansku do vypuknutia SNP 223 príslušníkov divízie. Mnohí sa dostali do Juhoslávie k Titovým partizánom a s ich pomocou až na Slovensko, iní cez Švajčiarsko do Francúzska a k čs. vojsku na Západe. Niektorí skončili vo väzení. V septembri 1944 sa divízia presunula na severný breh Pádu. K partizánom odchádzali desiatky vojakov. Koncom októbra divízia začala presun do priestoru Mantova – Gazoldo – Borgoforte – Ostiglia, odtiaľ na západ do priestoru Piacenza, Pavia, Sant'Angelo Lodigiano opravovať železnice a mosty cez Pád. V marci 1945 po príchode doplnkov zo Slovenska mala asi 7 000 príslušníkov. Stúpali však aj dezercie, pričom v apríli prešli k partizánom už aj prvé dve jednotky divízie. Dňa 25. apríla 1945 vypuklo v Taliansku národné povstanie, do ktorého sa zapojilo takmer 600 slovenských partizánov. V radoch talianskych povstalcov bojovalo aj vyše 1 100 vojakov 2. technickej divízie. Tá bola 28. apríla vyhlásená za súčasť čs. zahraničnej armády a premenovaná na 1. čs. divíziu na čele s pplk. jazd. Jaroslavom Kmicikievičom. Ten bol krátko predtým oslobodený z nemeckého väzenia v Miláne. Divízia mala v tom čase v evidencii 6 740 osôb. Nespolahliví dôstojníci a vojaci (427 ľudí) prevažne nemeckej a maďarskej národnosti boli umiestnení v zaisťovacom tábore v Modene vrátane plk. Jána Veselého. Po kapitulácii nemeckých vojsk sa jednotky divízie sústredili východne od Milána a začiatkom júna pri Verone. Po príchode Spojencov žiadal Kmicikievič pre divíziu pridelenie bojových úloh. Tá však nakoniec nebola uznaná ako súčasť čs. zahraničnej armády. Prvý transport so slovenskými vojakmi bol do vlasti vypravený v poslednej dekáde júla 1945.

Text: PhDr. Igor Baka, PhD.
Vojenský historický ústav Bratislava
Foto: VHA Bratislava

Československý terčový revolver ZKR 551

V roku 1956 predstavili bratia Josef a František Kouckí návrh novej športovej zbrane. Na vývoji terčového revolvera sa podieľali spolu s konštruktérom Augustinom Nečasom.

V roku 1954 sa objavil na majstrovstvách sveta v streľbe z veľkokalibrovej pištole v Caracase vo Venezuele terčový revolver kalibru .38 Special. Revolver od firmy Smith & Wesson s mikrometrickým cieľníkom, dvojčinným mechanizmom a výklopným valcom s centrálnym vyhadzovačom spôsobil u streleckej verejnosti veľké nadšenie a našiel odozvu aj za železnou oponou.

Zlatá medaila zo svetovej výstavy

Už v roku 1958 získali diela československých zbrojných konštruktérov zlatú medailu na svetovej výstave v Bruseli. Medzi nimi aj revolver ZKR 551 (Zbrojovka-Koucký-Revolver) kalibru .38 Special, určený predovšetkým pre náboj s olovenou strelou typu wadcutter. Ešte v tom roku skončilo čs. strelecké družstvo Dukly Praha na majstrovstvách sveta v Moskve na prvom mieste, pričom zároveň vytvorili svetový rekord. Medzi jednotlivcami vtedy skončil strelec Vladimír Kudrna na druhom mieste. Kvalita a presnosť technického vyhotovenia uvedeného revolvera sa premietla aj neskôr do výsledkov československých reprezentantov na ďalších majstrovstvách sveta a Európy. Výrazné boli roky 1966 – Wiesbaden, 1970 – Phoenix, 1974 – Thun/Bern, 1959 – Rím, 1963 – Štokholm, 1965 – Bukurešť a 1969 – Plzeň, kde sa umiestňovali čs. strelci v družstve či jednotlivci na prvom mieste alebo v prvej trojke. Športovú zbraň vyrábali Závody Jana Švermu, n. p. Brno, ktoré v tom čase predstavovali predtým známu Zbrojovku v Brne.

Vyrobený v Brne

Hlavná časť výroby prebiehala v rokoch 1957 – 1963 a niekoľko desiatok kusov bolo vyrobených nepravidelne v nasledujúcom období do začiatku 70. rokov 20. storočia. Dovedna vyrobili 2 596 kusov. Po rozdelení Československa pribudli ďalšie kusy, keď na základe dopytu zo zahraničia v roku 1994 obnovila Zbrojovka Brno, a. s., kusovú výrobu. Pri opätovnej výro-

be vyhovel požiadavke aj na ďalšie kalibre ako .32 S&W Long a .22 LR. Revolver má pevný rám, šesťpalcovú hlavňu a valec s kapacitou šesť nábojov. Má výškovo i stranovo nastaviteľný mikrometrický cieľník a vymeniteľnú mušku. Je vybavený ručným vyhadzovačom vystrelených nábojníc a má jednočinný bicí mechanizmus. Hmotnosť revolvera predstavuje 1 010 gramov.

Zaujímavé bolo riešenie spúšťového mechanizmu. Umožňoval regulovať prepad spúšte i dráhu jej chodu. Pre Československo bola charakteristická a perspektívnejšia tradičná výroba samonabíjajúcich pištoli, preto je revolver tejto proveniencie skôr výnimkou. Zato je však hmotným dokladom vysokých schopností a prispôsobivosti čs. konštruktérov i jeho výrobcov. V spojení s majstrovskou zručnosťou domácich športových reprezentantov sa vo svojom čase dostal do povedomia svetovej streleckej verejnosti.

Využívali ho športovci Dukly

Revolver bol začlenený aj vo výzbroji ČSLA a neskôr v nástupníckych armádach. Vedený bol ako materiál v podskupine medzi výcvikovými a športovými zbraňami v rámci učebných (výcvikových) zariadení a pomôcok. Využívali ho predovšetkým strelci v armádnych športových družstvách Dukly. Svedčí o tom aj označenie, ktoré sa pri uvedenom type občas vyskytuje. Spomenuté zbrane nesú vyrazené preberacie značky československej armády zavedené po roku 1948 – symbol dvoch prekrížených mečov. Môžeme sa stretnúť aj s upravenými kusmi vybavenými individuálnou ortopedickou rukoväťou.

Revolvery ZKR 551 získalo do svojich zbierok i Vojské historické múzeum v Piešťanoch bezodplatným prevodom v roku 2017 z Akadémie ozbrojených síl generála M. R. Štefánika v Liptovskom Mikuláši.

Text a foto: Mgr. Tomáš Hanich
Vojský historický ústav – VHM Piešťany

OBRANA ODVAHA ĽUDSKOSŤ
ČEŠŤ

